

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Egyilltér petit sora 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, január 14.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Három szó.
- Válság a bankkérdés miatt.
- A „Ne temere” Arad közgyűlésén.
- A török egyezség.
- A Weitzer-utcai iskola sorsa.
- A déliolaszországi földrengés.
- Rozsnyay-Hoske Kálmán afférje.
- Napirend előtt, napirend után.
- Munkászendülés Kolozsváron.
- Érdekességek Sulkovszky hercegnő körül.
- Pesti tréfák.
- Új emberek, régi ötletek.
- Urillányból — oseléd.
- Kállay Jolán ékszerel.
- Királysértő osztrák képviselő.
- Sohratt Katalin kegyelmet oszt.
- Tárca: Vilmos császár táncol.

Három szó.

Arad, január 13.

A versek kedvelői bizonyára ismerik a *ritornell* nevű versformát. Három soros strófa ez, amelyben mindig kettő rimel egymással, a harmadik nem. Hol a két felső, majd meg a két alsó, néhol meg a legfelső a legalsóval; de mindig csak két sor cseng össze, a harmadik elüt.

Ilyen verssor módjára került ma egymás mellé három fogalom: *Arad*, *Thaly* és a *v. b. t. t.* Akármilyen sorrendben állítjuk egymás mellé, csak kettő illik egymáshoz: *Arad*, meg *Thaly Kálmán*. A valóságos belső titkos tanácsosságnak nincs semmi eszmei rokonsága azzal, amit *Arad*,

mint történelmi fogalom jelent és nem rimel *Thaly Kálmán*hoz.

Arad üdvözölte *Thaly Kálmán*t, a ki a valóságos belső titkos tanácsosi rangot kapta. Az indítványt, a mely ezt a határozatot megelőzte, kétségtelenül az a tiszta, becsületes szándék vezette, hogy *Arad* a szeretetét fejezze ki abból az alkalomból, hogy az öreg *Thaly Kálmán*t, e városnak is diszpolgárát öröm, kitüntetés, kegyelmesi cím érte. Nincs is, aki az öregtől — egyre az „öreg kurucot” akarunk írni, ha olyan rosszul nem illene a legújabb rang után! — sajnálná a pillanatnyi örömet, a jóleső érzést, a melyet a mi figyelmünk kelthet a lelkében. De egy kissé tovább haladva a gondolkodásban, ügyet vetve arról, hogy honnét megy az üdvözlés és milyen az alkalom, a mely postára adja: lehetetlen, hogy kevés fonákokat ne találjunk benne.

Kitüntetéseknek, úgy mondják, nem kell a formáit, külsőségeit, avult hagyományokban élő jelentőségét nézni: csupán mértéket kell abban látni, amelylyel a legfelsőbb kegy érdemeiket ítél és jutalmaz. *Thaly Kálmán*t, a történettudóst — vagy a függetlenségi politikust? — a legmagasabb kitüntetés érte, amelyet rendszerint csak miniszterek és hadtestparancsnokok szoktak élvezni. Az, hogy a valóságos belső titkos tanácsosok német nyelven tesznek esküt, hogy a *Geheimrath* évtizedeken keresztül a hi-

perlojalitást, a koronának való feltétlen behódolást jelentette, felejtjük el amellet, hogy *Thaly*, a magyar történetírás egy darabjának földerítője, krónikása, ilyen nagy értékű megtiszteltetésre rátermett. Mégis, — az az ember, akinek egész valója a kurucot jelentette, ilyen címet nem viselhet. Mert a ki már *v. b. t. t.* — az nem kuruc. Melyik név szebb a kettő közül?

S minden, amit *Arad*nak neve magyarok eszébe juttathat, gyűlöletes ellentétben van ezzel a címmel. Ugy vallották, úgy tudtuk mi is, hogy ennek a városnak neve, emlékei arra valók: örökösen ébrentartsák a véres és bitós *Negyvenkilencet*. A megengesztelődött, a felejtő országnak egyetlen pontja ez, amely sohase felejtethet, amely a megengesztelődést csak abban találhatja meg, ha az árulókként kivégzett hősök a nemzet méltó elégtételét megkapják. S ha az egész ország békét köt és szerelmese lesz a *Burgnak*, itt élni kell egy kevés büszke dacnak, amely a kialudt forradalom szemével néz mindent, — a legfőképp: a királyi kitüntetések. *Legislegfőképpen* pedig: a *Geheimrath* címet, amelyet azok az osztrák tábor-szernagyok viseltek, akik a magyarok ellen hadat uszítottak, — talán maga *Hajna* is.

Es ez az *Arad* üdvözölte ezt a *Thaly Kálmán*t, amikor ez a kitüntetés akadt a nyakába. Az időszerűtlen-

Vilmos császár táncol.

— Farsang a német udvarnál. —

(*Berlini levél.*) Vége a vadászydénynek s a berlini udvarnál is kezdetüket vették a farsangi multságok, amelyek természetesen a tánc jegyében indulnak meg. A farsang jelentős szerepet játszik *Vilmos császár* udvarában s nem egy főrangú bakfis hosszú hónapok óta, epedő sóhajok közben várja a vig bálú idény hajnalának felvirradtát. Lázasan próbákon készülődik a főrangú világ ifja-lánya, hogy minél tökéletesebb tróningben léphessenek az udvari bálterem fényes parkettjére, amelyben maga a császár viszi a főszerepet, mint a trónjáról ledöntött *Terpsichoré*nak legfelsőbb patronusa.

A császár rendkívül szereti a táncot, nemcsak vele született hajlamokból, de a művészet szempontjából is. Különös érdeklődést tudott benne kelteni mindenkor egy-egy újabb művészi táncfigura, izléssel konstruált vonal, sajtószerep, eredeti új alakulat. Ő maga is mint újító szerepel e téren, az udvari bálokra bevezette a keeses pas des menüettes-t és a *bieder-mayer-idők* kedélyes táncformáit is sietett felújítani. E mellett szereti a császár a táncot önmagáért is, mint előkelő, finom élvezetet és mint a társalgás művészetének legjobb iskoláját.

Különbönből élénk emlékében lehet még mindenkinek a *krefeldi* eset, midőn a *krefeldi* lá-

nyok panaszkodtak a császárnak, hogy kevés náluk a táncos. A császár nyomban intézkedett, hogy egy huszárezredet helyezzenek *Krefeldbe*: az ugynevezett „táncos regiment”-et. Ez a példa is élénken illusztrálja a császárnak a táncművészet iránti komoly érdeklődését.

A tánc iránt tanusított rokonszenve különben sem új, még kora ifjuságából származik. Már ifju herceg korában élénk érdeklődést tanusított minden ünnepélyes alkalom iránt, ahol táncolhatott. Táncmestere ma is mintaképpen állítja tanítványai elé *Vilmos császárt*, hogy milyen könnyen és milyen odaadó buzgalommal tanult. A császár igen gyakran emlegeti, hogy tánctanulásának sikeres eredményeit rendkívül előmozdította a sok tornázás is, mert a tornasport megerősítette izmait és képessé tette a tánc fáradoalmainak elviselhetésére.

Ahol csak alkalma nyílt, mindenütt mindenkinek ajánlotta a tánc művészetének minél tökéletesebb elsajátítását. Meggyőződése, hogy a társas érintkezés tudományába legjobb bevezető a tánc, finomabbakká, közvetlenebbé, természetesebbé fejleszti az ember mozdulatait s általában bizonyos jobb fellépést, határozottabb, imponáló modort sajátít el vele a táncos.

Megtörtént több ízben, hogy valami udvari bálra több fiatal tisztet hivatalosan is kivezényelt a császár a hölgyek mulattatására. Rendszerint a táncosok legjavából került ki ez a gárda s a hölgyeknek igazán nem lehetett pa-

naszuk a császár jó érzékére. De mégis előfordult, hogy a császár épen abban csalódott, akinek táncudásában leginkább bizott. Egy ízben például a legszebb, legesinosabb hadnagyocska feltűnően tartózkodott a bálban a táncról csak mikor megérezte a császárnak kérdőjelként rátapadó tekintetét, akkor határozta el magát, hogy táncba visz egy éltesebb dármat. A nevezis azonban konokul üldözte, mert alig tett pár lépést, már is rá talált lépni a táncosnője lábára s a nyilvános fiaskó után sietve iparkodott el a sötét háttérbe. *Vilmos császár* éles szemét azonban nem kerülte el a jelenet. Oda lépett a zavarában a föld alá kívánczó tiszt-hoz s barátságos mosoly kíséretében szólította meg: „Ugye, hadnagy ur, legközelebb már sokkal jobban fog táncolni?” Persze, a megszégyenült hadnagyocskának legsürgősebb dolga volt, hogy beiratkozzék a legközelebb eső tánciskolába.

A táncban maga a császár jár elől jó példával. Legutóbb is, a harmadik fia lakodalmán sorra táncoltatta a megjelent hölgyeket s amikor udvari szertartás szerint elvonult a lakzából, sajnálkozva panaszkolta, hogy kár, a miért ilyen gyorsan vége lett a multságoknak: hiszen csak most kezdett belemelegedni a táncba.

A most kezdődő farsangi bálakon majd kipótolhatja a táncos császár, amit a fia lakodalmán mulasztott!

ségek egész halmozása ez. Mert köszönthette Thalyt ez alkalomból Debrecen, amelynek követe, Pozsony, ahol lakik, Temesvár, amelynek nem áll olyan rosszul a hiperlojalitás, Kassa, amelynek a fejedelmi sirokat szerezte, Szeged, Várad, sőt e haza határain kívül Drezda, Lyon, Szaloniki és Buenos-Airesz: csak ép Aradnak kellett volna elhagyni azt.

Mikor az ujdonsült menyasszonynak a régi ideálja gratulál: a köszöntőnek mindig tartania kell attól, hogy maliciát látnak a szerencsekívánásban. Azelőtt Aradhoz, a forradalom gondolatához állott szerelemben Thaly; most, hogy a v. b. t. t. címhez pártolt, — nem veszi ő maga, *tőlünk*, furcsának a gratulációt? +

Válság a bankkérdés miatt?

A kartellbank ellenségei — A király akarata. — Kormányváltás és házfelosztás? Tisza István Budapestén.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, január 13

Az osztrák kormánynek jegyzéke, mely a bankkérdésben való döntő tárgyalások megkezdését jelenti, már *Wekerle* kezében van. A magyar kormányé most a feladat, hogy a magyar álláspontot kifejtse az osztrák kabinet előtt és ennek az álláspontnak érvényt is szerezzen. E feladat elé azonban szinte leküzdhetetlennek látszó akadályok tornyosulnak. Azok a tényezők, melyek a bankkérdés eldöntésébe szólnak, szinte valamennyien ellenkező nézetten vannak. A függetlenségi párt jó része az önálló bankot vagy legalább is a kartellbankot követeli, a kormány több tagja, főképp *Wekerle* és *Andrássy* a közös bank hívei, de ha ők hajlandók is volnának kartellbank létesítésére, szembeáll velük az osztrák pártok legnagyobb része, sőt mint mai távirataink mutatják, a király álláspontja is, amely a bankviszonyok mai állapotán semmit sem akar változtatni.

E sokféle akadály lehangoló hatása nagyon meglátszik a politikai helyzeten. Ma már kormányválságról, házfelosztásról is beszéltek, sőt egyik jelentés olyan pártalakulásról szól, amelyben *Wekerle* és hívei belépnek a függetlenségi kormánypártba, *Andrássy* és a többi 67-esek pedig kiszorulnának a kormányból és az új pártból.

A válságos helyzetről itt következnek tudósításunk:

Tanácskozik a kormány.

A tegnapi nap folyamán *Justh Gyula* felkereste a lakásán *Kossuth Ferencet*, akivel hosszasan értekezett. Ugyancsak hosszasan tanácskozott *Hoitsy Pállal*, a függetlenségi párt alelnökével. Mindezek a konferenciák természetesen a politikai helyzetről folytak, a *Kossuth* és *Justh* közti tanácskozások pedig elsősorban a bankkérdést érintették.

Tudósítónknak alkalma volt egy függetlenségi képviselővel beszélgetni, aki a tegnapi nap folyamán három miniszterrel is találkozott és néhány szót váltott velük a politikai hely-

zetről. Mind a három miniszter nagyon pesszimistikusan nyilatkozott a politikai helyzetéről. A miniszterek ugyszólván el vannak keseredve *Justh* és *Holló* magatartása miatt. Egyik miniszter pláne kijelentette, hogy ilyen viszonyok közt semmi kedve a további kormányzásra.

Kormányváltás előtt.

Függetlenségi oldalról hallható a következő vélemény:

Az elégedetlenkedők törekvése az, hogy *Andrássyt* lemondásra kényszerítsék. Az ő távozásával a 67-esek legnagyobb része kivonulna a koalícióból, *Wekerle* azonban belépne a negyvennyolcasnak nevezendő új kormánypártba. Az új kormány, melyben a függetlenségi párt vezeterei foglalnának helyet, a bankkérdésben kompromisszumos megoldást keresne.

A bankkérdésnek kartellbank utján való megoldása főképpen Bécsben nem népszerű. Egy bécsi jelentés szerint *Gessmann* volt miniszter, a keresztényszocialista párt elnöke egy bécsi lapban kijelentette, hogy a kartellbanknak határozott ellensége, mert a bankkérdés ilyen megoldása csak kárt okoz Ausztriának anélkül, hogy valamilyen irányban is hasznot hajtana. A keresztényszocialista párt inkább kész a jegybank kettéválasztására, mint a kartellbank elfogadására.

A király ellenzése.

Egy volt miniszter, akit az utóbbi időben nagyon gyakran emlegetnek, egy fővárosi hírlapíró előtt így nyilatkozott:

— Biztos tudomásom van arról, hogy a kormány még legfeljebb három hétig huzza a bankkérdés megoldását. Addig mindenkinek meg van engedve, hogy a kartellbankról beszéljen, akkor azonban Bécs pontot tesz. A király semmi körülmények között sem megy bele a bank kettéválasztásába, sem a jelenlegi pénzügyviszonyok bármily lényeges megváltoztatásába. A király elvből nagy súlyt helyez a bankközösségre, ép annyira, mint a hadsereg közösségre. Ha a függetlenségi párt akadékoskodik, a király feloszlatja az országgyűlést és felhatalmazza a kormányt az új választások megejtésére, magának a kormánynak ellenkezése esetén pedig a katonai abszolútizmus következne el.

Itt említjük meg végül, hogy *Tisza István* gróf tegnap hosszabb távollét után a fővárosba érkezett és este megjelent a Nemzeti Társaságban, ahol barátai szívélyesen üdvözölték. *Tisza* gróf politikáról egyáltalában nem beszélt és midőn valaki minden erővel a politikai térre akarta a társalgást terelni, *Tisza István* a vadászatokról bezdett beszélgetni.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Adóhivatali tisztviselők közgyűlése.** Az adóhivatali tisztviselők országos egyesülete aradmegyei szervezete e hó 17-én délután 3 órakor Aradon a Millennium külön termében rendes választmányi és közgyűlést tart. Tárgysorozata a következő: 1. Jelentés a szervezet eddigi működéséről; 2. Jelentés a pénztár állapotáról; 3. A. m. k. A. T. O. E. alapszabályainak módosítását célzó indítvány; 4. A. m. k. A. T. O. E. februári közgyűlése elé terjesztendő indítvány (az egyesület tisztikara összeállítását, a status-rendezést, szabadságidőt, vasárnapi munkaszünetet, hivatali elnevezéseket stb. illetőleg); 5. A szervezet tisztikarának választása 1909. évben; 6. A szervezet képviseltetése az A. T. O. E. közgyűlésén; 7. Esetleges egyéb indítványok.

(*) **Az álláskereső örömei.** Érdekesnek ígérkező előadás lesz ezen a címen vasárnap délután fél hat órakor az *Aradi Nótisztviselők Egyesületének* *Weitzer János-utcai* helyiségében. Az előadáson, melyet *Spádi Adél* tart, vendégeket is szívesen látnak.

A „Ne temere” Arad közgyűlésén

Vallási vita.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, január 13.

Aradváros mai közgyűlésén állást foglalt a *Ne temere* kezdetű pápai rendelet ellen, amely szerint Magyarországon törvénytellennek kell tekinteni egyházi szempontból az olyan vegyes házasságot, amelyet katolikus pap is meg nem áld, ha a házasfelek egyike római katolikus. Már közöltük a tanács javaslatát, amely azért olyan enyhe, mert a tanácsnak tudomására jutott, hogy a magyar főpapság lépéseket tett a pápánál a bulla visszavonására.

Szudy Elemér lapszerkesztő és törvényhatósági bizottsági tag tul enyhének találta a tanács javaslatát és tömör, szép beszédben állást foglalt ellene. *Műlek Lajos dr.* a mérséklet hangján vette pártfogásába a tanácsi előterjesztést és szenvedélytől mentes érzéssel kívánta tárgyalatni ezt a kényes ügyet. A közgyűlés többsége a mérsékletéről szóló figyelmeztetést szívelelte meg és elfogadta a tanács határozatát.

A közgyűlés e részének lefolyásáról ezt a tudósítást adjuk:

Miután *Kádas Kálmán* főjegyző a tanács javaslatát ismertette, felszólalt *Szudy Elemér*.

Szeretné — ugymond — ha a közgyűlés kissé markánsabbul, világosabban fejezné ki állásfoglalását. Aradnak most szüksége van arra, hogy liberális határozatot hozzon ebben a kérdésben. Tudja, hogy a tanácsot politikai szempontok vezérik ez ügyben. De ismeri a kormány szabadelvű felfogását és hiszi, hogy szolgálatot teszünk, ha a *Ne temere* ellen erőlyesen állást foglalunk. Hivatkozik *Justh Gyula* és *Návay Lajos* állásfoglalására, mert ők is jogtalan beavatkozásnak tartják a pápai bullát. Módosítani kívánja a tanács javaslatát a következő pótlással:

A pápai rendeletben a felekezeti béke megbontására irányuló tendenciát lát, s tiltakozik a magyar szabadelvű törvényeknek klerikális értelmezése ellen, egyben pedig annak a reményének ad kifejezést, hogy a kormány a maga erkölcsi erejével lehetetlené fog tenni Magyarországon minden olyan incidenst, mely a társadalom harmonikus erőinek megbontására alkalmas lehetne.

Műlek Lajos szerint vannak olyan kérdések, amelyeket a legnagyobb óvatossággal és higgadsággal kell kezelni. Ilyen a *Ne temere* kezdetű pápai bulla is. Ezt nem szenvedélyességgel kell tárgyalni, hanem a felekezeti békére irányuló törekvéssel. Hiszi, hogy a *katolikus papság* módot fog találni a pápa meggyőzésére, amely a bulla visszavonását fogja eredményezni. Nemkülönböztetve biztos tudomása is van arról, hogy a főpapság már megtette a kellő lépéseket ilyen irányban.

Kéri a közgyűlést, fogadja el a tanács higgadt javaslatát.

A közgyűlés így határozott.

MEGJELENT

az Aradi Közlöny Nagy Képes Naptára.

A napokban került ki a nyomdából a 432 oldalas „Aradi Közlöny Nagy Képes Naptára”, amely hivatalokban, kereskedői irodákban, vállalatok büroiban szinte nélkülözhetetlen. Vidéki előfizetőinknek még ezen a héten szétküldjük a naptárt, ha az előfizetéssel nincsenek hátralékban. Mindenki, aki legalább 3 hónapra előfizet lapunkra, megkapja a naptárt. Kérjük mindazon előfizetőinket, kik e hónap 17-ig meg nem kapták a naptárt, szíveskedjenek erről bennünket értesíteni.

Az Aradi Közlöny
kiadóhivatala.

A török egyezség.

A szerb király vizálya minisztereivel.

— Távirati tudósítás. —

Arad, január 13

A monarkianak Törökországgal kötött egyezségét ma már a török parlamentnek is bejelentette Kiamil nagyvezér. A parlament elfogadta a nagyvezér expozéját.

Belgrádban óriási a fejtelenség a török—osztrák—magyar egyezség miatt. Tegnap zajos minisztertanács volt, melyen Péter király összeszólalkozott minisztereivel. A szerb kabinet alighanem beadja lemondását.

Ezekről, valamint a többi balkáni eseményekről itt következik tudósításunk:

A megegyezés Törökországgal.

Berlinből jelentik: Az Ausztria-Magyarország és Törökország közötti megegyezésről a „Post“ a következőket írja: Nemesak Németországban, hanem Francia-, Angol- és Olaszországban és bizonyára Oroszországban is örömmel üdvözik a megegyezést, mert az garanciája annak, hogy a balkáni béke fenntartásába vetett kilátások lényegesen kedvezőbbek lettek. A Berliner Tageblatt írja: Az osztrák-magyar-török megegyezésnek döntő jelentősége van a közeli Kelet válságának békés kibonyolítása irányában. A megegyezés első sorban a boszniai probléma tényleges megoldását tartalmazza, azután pedig nagy és erős megnyilvánulása a béke utáni váagnak, amiből joggal lehet reményt meríteni és kedvező következtetéseket vonni a válság további lebonyolítására nézve.

Bulgária készülődése

Berlinből jelentik: A Berliner Tageblatt jelenti Üszkübből: A katonai hatóságok biztos forrásból arról értesülnek, hogy Bulgária a határon csapatokat von össze. Intézkedéseket tettek netaláni meglepetések ellen. A vasutvonalat erősen őrzik.

Az ifju törökök

Londonból jelentik: A Standard jelenti Konstantinápolyból: Az ifju török bizottság, Ahmed Riza és a bojkott-bizottság elleneztek az osztrák-magyar ajánlat elfogadását, de a parlament többsége tudatta Kiamil pasával, hogy az ajánlat elfogadását óhajtják. Az olasz, német és francia nagykövet hétfőn befolyásukat a nagyvezérnél az ajánlat elfogadása mellett érvényesítették. Anglia magatartásáról még semmit sem tudnak.

A törökországi helyzet

Konstantinápolyból jelentik: A lapok kiemelik azt a mély benyomást, amelyeket a Fedakiaran bizottság tagjainak letartóztatása a lakosságban előidézett. Az ügy még nincs teljesen kiderítve. Az említett bizottság tagjainál végzett házkutatások egész éjjel tartanak. A liberális egyesülés eszméit szolgáló Szerbeszti című lap igazgatóját múlt éjjel szintén letartóztatták, röviddel azonban azután szabadon bocsátották. A lap főnöke Szabah Eddin herceg. A rendőrségi minisztérium közlése szerint a vizsgálat kiderítette, hogy a Fedakiaran bizottság, amely volt menekültekből és száműzöttekből áll, forradalmi bizottsághoz hasonló szervezetet létesített, tagjai között fegyvereket osztott ki és különböző személyeket fenyegetni kezdett. A lapok szerint a rendőrség különböző iratokat foglalt le, amelyekből kitűnik,

hogy a Fedakiaran bizottság merényletet készített elő az egyezség és haladás érdekében működő bizottság több tagja ellen. Abdullah Kiazint, a Fedakiaran bizottság vezérét a múlt éjjel lakásán keresték, de nem találták. A rendőrség csak néhány iratot foglalt le nála. A 31 letartóztatott között van három tiszt és egy káplár, valamint a Hukuku Ummumije lap szerkesztői és egész személyzete.

Az egyezség a török kamarában.

Konstantinápolyból táviratozzák: A kamara mai ülésén a nagyvezér felolvasta expozéját. Az expozénak az a része, mely a külpolitikáról szól, természetesen bőven foglalkozott az annexióval. Kijelentette, hogy Törökország mindjárt tiltakozott Bosznia-Hercegovina annektálása ellen és nem fogadta el Ausztria-Magyarországnak azt az álláspontját, hogy a Novibazár kiürítésével kellő rekompenzáció adatott Törökországnak. Röviden megemlékezett ezután a tárgyalásokról és végül örömeinek adott kifejezést, hogy ezek sikerre vezettek.

Az expozét elfogadta a kamara.

Péter király és a miniszterei.

Belgrádból jelentik: Holnap nagy gyűlések lesznek, melyeken a konstantinápolyi egyezség ellen fognak tiltakozni. Az egyezség itt a legnagyobb konsternációt keltett. Tegnap az egyezség hírére minisztertanács volt Péter király elnöklete alatt. A tanácskozás igen heves volt és majdnem veszekedésre került a sor. A király tanácskozás közben a legnagyobb izgatottsággal elhagyta a termet. A kabinet teljesen tanácstalanul áll, mert az ő rossz politikájának tulajdonítják az események ilyen fordulatát. A kabinet ezért valószínűleg beadja lemondását is.

A Weitzer-utcai iskola sorsa.

A közgyűlés döntése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, január 13

Hosszas viták előzték meg a városi közgyűlés mai határozatát, amelyet a lerombolandó Weitzer János-utcai iskola ügyében hozott. Tudvalevőleg némelyek azt a különös tervet forszírozták, hogy a város adja el a Weitzer-utcai telket és másik területet vegyen az új iskolának. A városatyák azonban nem engedték magukat felhasználni ilyen terv keresztülröszkolására és előre megérezve a városra háruló anyagi veszteséget, a mai közgyűlésen eltemették az ötletet.

Lócs Rezső referálta az építési bizottságnak már lapunkban is ismertetett javaslatát a Weitzer János-utcai elemi iskola telkének eladásáról, vagyis azt, hogy hova kerüljön újra a lerombolandó iskola. A közgyűlés többsége mindjárt olyan hangosan nyilatkozott meg amaz elv mellett, hogy az új iskola a mostani helyén épüljön és ne vegyenek másik telket, hogy azonnal emellett döntött volna, ha a tanács a napirendről való levételt nem indítványozza. A tanács ezzel legfeljebb annyit ért el, hogy felőrával későbbben döntöttek az ügyben.

Rosenberg Miksa dr. ezután okos beszédben kifogásolta a tanács eljárását.

— Nem helyes az, — mondta — hogy előzetesen akarnak dönteni egy-egy telekvétel fölött, mert akkor a telektulajdonos olyan árat kér érte, amilyent akar, tudván azt, hogy a városnak a telekre szüksége van. A tanács vizsgálja meg az összes ajánlatokat, állapodjon meg velük föltételeken és akkor hozza az ügyet a közgyűlés elé.

Varjassy Lajos polgármester azt felelte erre, hogy a tanács eddig minden hasonló esetben így járt el.

Nemess Zsigmond felszólalása után Varjassy Árpád tanfelügyelő szólalt fel. Azt indítványozta, hogy a Weitzer-utcai iskolát ne bontsák le egészen, mert csak a faépitmény korhadt; a falépitmény teljesen szilárd. Ez olyan kitűnő terület, hogy vétek volna eladni. Az intézet telke olyan nagy, hogy oda különféle tanintézeteket elhelyezhetnek. Így például ide lehet tenni a zenekonzervatóriumot és a háztartási iskolát, amelyek most tervben vannak.

Indítványozza, ne adják el a telket, hanem mondják ki azt, hogy az iskola frontját meghagyják és újra építik a tanintézetet.

Ezt a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel elfogadta és elvetették a tanács halasztó indítványát.

Rozsnyai-Hoske Kálmán afférje.

Egy premiér u'ójátéka.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 13.

Nemrég irtunk az aradi származású Hoske-Rozsnyai Kálmánról abból az alkalomból, hogy Aradon lépéseket tett az általa lefordított Pádusi hercegnő című Wilde-darab előadása végett. A darabot tegnap Nagyváradon be is mutatták. Rozsnyai a premiért követő estén felvonásoközben Wilde Oszkáról csevegett a közönségnek konferancier-metódusban.

A nagyváradi Szabadság a híres fiúról a premiér alkalmából kissé keményen és gunyosan írt; a kritikát Hoske Kálmánfejt úgy torolta meg, hogy a színpadon megcsipkedte a Szabadságot konferálás közben.

A lap ma így válaszolt a kissé különös retorzióra:

A színházban ma este minket érdeklő dolgokról volt szó. A konferancier: Hosztalek-Rozsnyai Kálmán, elővette lapunk tegnapi kritikáját és felolvasást tartott belőle. A közlemény a nyilvánosság ellenőrzése mellett jelent meg; objektív igazságáért felelünk, más tekintetben pedig a közönség ítéletére bizzuk.

A konferancier és fordító, akit írásunkban nem legyezgettünk, akitől megtagadtuk a fordítás irodalmi érdemét, akinek nyilvános szereplését jogos kritika tárgyává tettük, szerény véleményünket a nyilvánosság előtt tőle telhető rosszakarattal felülbírálta.

Az, amit mondott, reánk nézve közömbös. Szégyeltük volna, ha véletlenül megdicsér és köszönjük, hogy csak visszabántott. Mert ez meggyőz minket arról, hogy fején találtak a szegyet, hogy pár szóban is erősen találó igazságokat mondtunk Rozsnyai urról.

Pedig — utólag megmondhatjuk Rozsnyai urnak. kíméletlenebb kritikára készültünk el-lene. Nem csak ilyen gyöngédséggel, hanem nyáltan szemébe akartuk vágni, hogy ő, aki minden előjogát elvesztette arra, hogy a nyilvánosság előtt éljen, hogyan mersajnosan közismert előéletével urasszonyok és fiatal leányok elé lépni, amikor ez egymaga, nem is szólva arról, amit beszél — botrányt jelent.

Amit tegnap tapintatosan elhallgattunk, most kérdezzük meg Erdélyi igazgatót, hogy Rozsnyai urat holnap egyedül fogja-e felléptetni vagy szerződötti melléje Steinheilné, Voigtot, Hosztaleket és az agyonvert haramia Kera Istvánt? A Szigligeti színház így szebben fogja betölteni művészi hivatását és az előadás érdekes lesz. Mert a holnapi előadásra sajnos, csak kevés szenzáció készül.

Rozsnyai ur Erdélyi direktort fogja leleplezni. Ki fogja jelenteni a közönség előtt, hogy egy esti csevegésért 5, mond öt koronát kap.

A köpenicki kapitány mégis ügyesebb legény volt. Legalább megfizettette a jó hírnevét.

Munkás-zendülés - Kolozsváron.

Sztrájk a dohánygyárban. — Véres tüntetések.

— Távirati tudósítás. —

Arad, január 13.

Az a nyugtalanság, mely néhány hét óta a kolozsvári munkások között észlelhető volt, ma valóságos zendülést idézett elő Erdély fővárosában. Már a december 31-iki politikai sztrájk idején nagyon fenyegető volt a munkások magatartása és még fenyegetőbb lett az utóbbi napokban a nyomdászok kizárása miatt. Különösen a dohánygyári munkások között volt nagy az elégedetlenség; ezek tegnap béremelést követeltek az igazgatóságtól és mert az a követeléseket mindjárt nem teljesíthette, ma sztrájkba léptek. A sztrájkoló munkások, kik között sok az asszony és leány, tüntető gyűlést akartak tartani, de a rendőrség ezt megakadályozta, miközben véres összetűzések voltak a munkások és a rendőrök között. Több rendőrt és egy gyári tisztviselőt véresre vertek a munkások.

A sztrájkról és a tüntetésekről itt következik távirati tudósításunk:

A sztrájk kitörése.

A kolozsvári dohánygyár munkásai között már néhány nap óta erősebb mozgalom volt észlelhető. Tegnap délután végre a munkások egy küldöttsége jelent meg Wirth György igazgató előtt és felszólította őt, hogy azonnal javítsa meg a dohánygyári munkások bérét, mert máskülönben a gyár összes munkásai sztrájkba állanak.

Az igazgató azt válaszolta a küldöttségnek, hogy a munkások követeléseit ő nem teljesítheti, mert a munkabér megállapítása a budapesti központi dohányjövédéki igazgatóságtól függ. Ő mindenesetre jelentést tesz kérelmükről, melyre február 15-ig választ ígér.

A küldöttség tagjai békésen távoztak az igazgatótól, a munkásoknak a gyár udvarán várakozó csoportja azonban nem volt megelégedve a halasztó válasszal. Elhatározták, hogy másnap, szerdán reggel megkezdik a sztrájkot.

Igy is történt. Ma reggel, mikor meg kellett volna kezdeni a munkát, a munkások nem akartak dolgozni. A gyárvezetők jelentést tettek erről az igazgatónak, aki ekkor magához hívatta a munkások vezetőit.

A megostromolt gyár

Mialatt a munkások küldöttsége az igazgatónál járt, a munkások, kik között sok leány és asszony volt, megtámadták a gyárból távozni szándékozó Krampert Sándor tisztviselőt. A munkások előbb szidalmazni kezdték Krampert, majd *botot emeltek rá* s midőn ez védekezni próbált, az ütlegeknek valóságos zápora zudult reá. A munkások kivonultak az utcára, majd formálisan megakarták ostromolni a gyárat, de a segítségül hívott rendőrség szétkergette a majdnem másfélezer munkásból álló tömeget.

A zavargók ekkor a Boeskey-téri parkba vonultak, hogy ott gyűlést tartsanak. Krampert Sándor, a megvert tisztviselő, négy rendőr fedezete alatt hazafelé menve, ép a tér mellett haladt el. Mikor a munkások meglátták, *zajongva rávetették magukat, ruháját letépték és őt véresre verték.* A négy rendőr hasonló sorsra jutott. Végre lovasrendőrök érkeztek, akik a megtámadottakat kimentették veszedelmes helyzetükből, a tömeget pedig szétverték.

A zavargók ekkor a torna-esarnokhoz mentek, hogy ott tartsák meg a gyűlést. A torna-esarnok kapuja azonban be volt zárva. A tömeg a hatalmas ajtót kifeszítette és így hatolt be

a terembe. A gyűlést azonban nem tartották meg, mert a rendőrség értesülve az esetről, szétkergette a tömeget. A munkások azonban délután két órára újból a dohánygyár elé gyűltek. A munkásasszonyok elhozták férjeiket is, úgy, hogy a tömeg kétezer főre rugott. A hangulat mind fenyegetőbbé vált.

— *Ostromoljuk meg a gyárat!* — hangzott a tömeg kiáltása. Már hozzá is kezdtek az ostromhoz, mikor azonban megérkezett a rendőrség és hosszas erőfeszítés után szétverte a tömeget.

A városban óriási az izgatottság. A tüntetők három órákor gyűlésre kértek engedélyt a főkapitányságtól.

Urilányból — cseléd.

Az önérzet halottja.

— Távirati tudósítás. —

Arad, január 13.

Ma hajnalban Budapesten a mentők a Rókus-kórházba vitték egy cselédleányt, aki marólugot ivott azért, mert gazdái avval gyanúsították meg, hogy egy aranygyűrűt ellopott. Az esetet az a körülmény teszi érdekessé, hogy a leány előkelő, uri családból származik. Neve Bossányi Ilona és testvére Bossányi Pál Béla békésgyulai honvédszázadosnak.

Az esetről a következőkben számolunk be:

Körülbelül négy héttel ezelőtt állott helybe Alföldi Pál budapesti vattakereskedőnél Bossányi Ilona cselédleány. Habár nyomorék volt, bicegett, mégis ügyesen és jól teljesítette dolgát és gazdái teljesen meg voltak vele elégedve, egész a tegnapi napig, a katasztrófa beálltáig. Tegnap az történt, hogy elveszett Alföldinek egy értékes aranygyűrűje. Felkutaták a házat, azonban a gyűrű nem került meg. Mint ilyenkor szokás, Alföldiek a cselédet vették gyanúba és bár szegény leány menyreföldre esküdözött, hogy ártatlan: Alföldiek nem hittek neki és feljelentéssel fenyegették. Erre azután a szegény leány kétségbeesésében tegnap késő este marólugot ivott. Csak ma reggel háromnegyed ötkor találtak rá súlyos sérüléseivel. Nyomban előhívták a mentőket, akik az eszméletlen teremtést a Rókusba szállították.

Mikor hosszas élesztgetési kísérletek után magához tért, kijelentette, hogy elkészült a halálra. Lehuzta ujjairól két értéktelen aranygyűrűjét és ezekkel a szavakkal nyujtotta át:

— *Ezt a két gyűrűt a mentőknek szántam, ők annyi jót tesznek az emberiségnek; az én szenvedéseimet is ők fogják lecsillapítani.*

Az orvosok elkövettek mindent, hogy a szerencsétlen leányt megmentésük az életiek, azonban hiába. Ma délelőtt 10 órákor szörnyű szenvedések között meghalt. Utolsó óráiban levelet írt, amely így hangzik:

Megvádoltak, de ártatlan vagyok. Halálommal bizonyítom ártatlanságomat és becsületességemet. Verje meg az isten azokat, akik a halálba vitték. Az élő istenre mondom, nem vettem el semmit. A keblemen van 90 krajcár. Ebből vegyenek egy gyertyát és égessék el Szűz Mária oltárán a lelkem üdvösségére. A többit osszák szét a szegények között. Az ujjamon levő gyűrűt a mentőknek hagyom, akik annyi jót tesznek az emberiségnek. Kérem, hallgassák el a nevetem, mert nagyon előkelő rokonaim és ismerőseim vannak. Nem akarom őket kompromittálni, de temetésemen se legyenek ott.

A holttestet a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

Pesti tréfák.

Fővárosi levél.

(*Jaj, anarchista!*) Ez a história még a veszprémi királygyakorlatok idején történt, de a lovasított félhivatalos tudósítók adósk maradtak a följegyzésével. Akkoriban az egész csendőrség azzal volt elfoglalva Veszprémmegyében, hogy fölhajszolta a gyanús embereket és illetőségi helyükre toloncoltatta. Akár kellett, akár nem, tömegekben szállították el az anarchistáknak is beillő toprongyos alakokat, akikben merénylőket szimatoltak. Majdnem minden városnak jutott mutatóba egy-egy példány a szülőkkel közül, akik a manóver alkalmával vérvörös pecséttel fölbélyegezve kerültek haza.

Persze Budapesten is munkában volt a rendőrség, mert a király innét utazott el és irtózatoss nekibátorodással folyt az anarchista tisztogatás. Horogra került egy fölöttébb elegáns külsejű legény is, akit a többivel együtt behánytak a tolonckocsiba és illetőségi helyére küldték.

A veszprémi királyvárás reggelén díszben volt az egész pályaudvar, izgatottan feszengtek az előkelőségek, mikor berobogott a budapesti személyvonat és két csendőr szuronyos kíséretével leszállt egy züllött, igazán félelmetes utas. A főkapitány odalépett a csendőrökhöz és megkérdezte, hogy kiesed-e ez az ember.

— Jelentem alássan, szólt az őrvezető *anarchista gyanújában* áll. Budapesttől vették át, veszprémi illetőségű.

— Na ezt jól megcsinálták, — felelt a főkapitány, de többet nem mondhatott, mert a következő percben nyilsebességgel berobogott az udvari vonat és neki ott kellett lenni a helyén.

A történet csattanója pedig: az anarchista is jelen volt ő felsége fogadtatásán.

(*Az óvatos apa.*) Van Budapesten egy öreg orvos, akinek egy esomó eladó leány ül a nyakan. Valamennyi az övé. Az apa, ugyis mint orvos, ugyis mint modern ember, lelkiismeretesen vigyáz a házasság tisztaságára és szentségére, nagyon megnézi hát a kérést, aki megjelenik a háznál és mindegyikben páciens szimatol. A leányoknak csinos hozományuk van s így nagy az idegenforgalom a doktorék zsúrjain.

Az egyik zsuron az orvos odahúzódott egy idősebb dáma mellé és méltatta a leányait, valamint azokat a rideg elveket, amelyek őt a leányok férjhezadásánál vezérik.

— Ember legyen, aki nálam csak szóba is jöhet. Először is az a kérdésem: milyenek a vagyoni viszonyai? Másodszor a családja érdekel. Harmadszor az állása, negyedszer az egészsége és így tovább hatodszer, hetedszer, századszor. En mindenről kikérdezem.

Az öregasszony helyeslőleg bólogatott, mire föl-bátorodva így dicsekedett az orvos:

— Mit mondjak magának? Mondhatom, hogy ha a leányaim — pedig már nem fiatalok — *sohase mennek férjhez*, ezt is csak az én apai gondosságomnak köszönhetik.

(*Kritika a mellényzsebben.*) Annak a száz egynehány embernek a szellemi világában, akiket magyar irodalomnak neveznek, hetek óta mérgezett nyilakkal folyik a csatározás. Egyik gyilkos megjegyzés a másikat éri, a logika fejtetőre állt és a kritika egyensúlya végkép felbillent. A dicséret már fityinget se ér.

Egy irodalmi kávéházban néhány borotvált képű títán épp Shakespeare-t végezte ki, mikor megjelent egy simára lefésült haju, ugyancsak jól kiborotvált fiatalember. Egyenesen az asztal felé tartott.

— Uraim, szólt, bocsássanak meg, hogy ide-telakodom. X. X. vagyok, író és költő, szeretnék

Önökkel megismerkedni és szorosabb szellemi viszonyba lépni.

Az asztaltársak bizalmatlanul és ridegen mérték végig a jövevényt. Kinos szünet után megszólalt az egyik:

— No és mivel tudja bizonyítani, hogy tehetséges?

Az ifjú kapott a szón.

— Oh kérem, elhoztam magammal a kritikákat.

Ezzel átnyújtotta a paksamétát. Az egyik óriás fénhangon kezdte olvasni:

— Egy meghibbant elméjű ember érthetetlen versei jelentek meg... Idejekorán ki kell égetni az irodalomból az ilyen szörnyű parazitákat... Lehetséges... Borzalom... Orület...

A társaság csillogó szemmel, egyre növekvő izgalommal hallgatta a rossznál-rosszabb kritikát s mikor a végére értek, az egyik fölkiáltott:

Barátom, maga igazolva van. Üljön ide mellénk!

A délolaszországi földrengés.

A fejlődő város.

— Távirati tudósítás. —

Arad, január 1.

Az elemek haragja által elpusztított Messzinába visszatért az élet Mindennél ékebben bizonyítja ezt, az a négy születés, amelyet ma jelentettek be a messzinai anyakönyvi hivatalban.

Ma a következő értesítéseket kaptuk:

(Uj élet.)

Rómából jelentik: A messzinai romvárosban új élet ébred. A mai napon már egy kis lap is megjelent. A múlt éjjel ismét földrengés volt, három erősebb lökést éreztek, de semmi komolyabb következménye nem volt ezeknek a lökéseknek.

Rómából jelentik: A messzinai anyakönyvi hivatalban ma négy születést jelentettek be. Az újszülöttek közül három fiú és egy leány. A szerencsétlen csillagzat alatt világra jött csecsemőket mindenféle adományokkal halmozzák el.

(Megmentett műkincsek.)

Rómából jelentik: Több értékes festményen kívül az összes incubulákat és codexeket is megmentették.

Felice tanár a rákszerűm feltalálója, aki a földrengés alkalmával súlyosan megsebesült, jobban érzi magát. Laboratorijuma teljesen elpusztult.

Rómából jelentik: Riccò tanár, a katonai observatorium igazgatója, aki Calabriából visszatért, azt táviratozza, hogy Reggio di Calabriában a kikötő és az épületek lesüllyedtek és hogy Reggio di Calabriában és Villa San Giovanniban a kár nem oly jelentékeny, mint Messzinában.

A tengerésztisztek megerősítik azt a híradást, hogy Messzinában a tengerszoros mélyén nagy változások történtek.

(Spanyol segítség.)

Madridból jelentik: A kamara tegnapi ülésében kétszázezer pesetát szavazott meg a szerencsétlenül járt messzinaiak részére.

(Földrengések mindenfelé.)

Bolognából jelentik: Az éjjel 1 óra 51 perckor északdéli irányu hullámos földrengést éreztek.

Velencéből jelentik: Éjjel 1 óra 37 perckor és 1 óra 55 perckor itt földlökéseket éreztek.

Érdekességek Sulkovszky hercegnő körül

A nagymama unokája. — Látogatás a főispánnál. — A csinos főhadnagy. — Eljegyzés előtt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, január 13.

Ma délelőtt föltűnően elegáns, magas, széke urinó keltett feltűnést az Andrassy-téren: A föltől lógó aranyfüggő hatalmas briliánskövei úgy ontották a fénysugarakat, hogy azok szinte versenyre keltek az aszfalton táncoló napsugárral. A fejedelmi megjelenésű urinó Sulkovszky Ida hercegnő, aki tegnap érkezett meg Aradra Feistric-ből Haliczky Arpád jószágigazgató és Baranszky Gyula dr. budapesti ügyvéd kíséretében.

A hercegnő ma délben fölkereste hivatalában Károlyi Gyula gróf főispánt, hogy Haliczky és Baranszky által informáltassa őt a Sulkovszky birtok gondnoksága ügyében. Ugyanis nemrég a család egyértelmű óhajára az árvaszék Králitz Lajos dr. aradi ügyvédet nevezte ki a vagyon gondnokául. Ebben csak Sulkovszky Viktor herceg, a család egyik szegény és, hogy úgy mondjuk, kitagadott, Magyarországon élő sarja nem nyugodott meg, mert ő akart a vagyon gondnoka lenni.

— Sulkovszky Viktor herceg — mondta munkatársunknak Haliczky igazgató — megfélebezte az árvaszék határozatát a közigazgatási bizottsághoz. Most a hercegnő informáltatta a főispán urat az ügy állásáról és arról, hogy a család Králitz ügyvéd urat kívánja vagyongazdálkodónak.

— Mi igaz abból, hogy az aradmegyei nagy Sulkovszky-birtokot parcellázzák? — kérdeztük az igazgatótól.

— Semmire igaz. A vagyont már felosztották és a parcellázásról szó se volt a felosztásnál. Minden marad úgy, ahogy volt.

— Mikor utazik vissza a hercegnő?

— Holnap akarta elhagyni Aradot, de ma délután hirtelen beteg lett és a láz ágyba döntötte. Így most már nem tudom, mikor megy el Aradról.

Az igazgató azután elmondta, hogy Sulkovszky Ida hercegnőt, aki tudvalevően anyósa Tagányi Sándor ismert aradi ügyvédnek, voltaképpen a nagyanyai szeretet hozta most Aradra. Unokája, a bájos kis 8 éves Tagányi Sándorka, az utóbbi időben nagy beteg volt, s nemrég gyógyult föl. A nagymamája, aki már hat éve nem látta unokáját, vágyott a gyerek után és eljött Aradra. Édesanyja, a fiatal Sulkovszky hercegnő, aki most állandóan Feistricben lévő kastélyukban tartózkodik, szintén gyakran érdeklődik gyermeke iránt, de nem olyan meleg szeretettel, mint a nagymama. A hercegnő ma délben a vármegye-házától jövet egy Andrassy-téri könyvkereskedésben könyvet vásárolt a maga és kis unokája számára. Tagányi Sándorkának megvette a *Mackó* r utazásait. A kiesi fiú az immár jogerős válópóri ítélet szerint örökre az apjánál marad anélkül, hogy mamájával, a szép széke, lengyel származású hercegnővel egyszer is beszélhetett volna. Hét éves koráig maradhatott volna az édes anyjánál, de inkább már kicsi korában az apjánál hagyták, nehogy később a válással fájdalmat okozzon az anyjának.

Az ifjú hercegnőt, mint más, szintén jó forrásból tudjuk, a kiesi fia helyett egy nagy fiú mulattatja. Ugyanis évek óta udvarol neki egy magyar származású, szép fekete hajú fiú, közös hadseregbeli főhadnagy, aki nemrég Sop-

ronból Bécsbe helyeztette át magát, hogy közelebb legyen a széke hercegnőhöz.

Hogy a fiatal kegyelmes asszony szintén nem tartja antipatikuskának a főhadnagyot, azt bizonyítja a Tagányi ellen indított válópóri befejezésének folytonos siettetése. Most már teljesen jogerős a válópóri ítélete, s így nincs semmi akadálya annak, hogy a hercegnő férjhez menjen a főhadnagynak. Mint értesülünk, az eljegyzés a közeli hetekben megtörténik.

Kállay Jolán ékszerai.

Járásbíróági tárgyalás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, január 13.

Ismerjük azt a régi mondást, hogy nem mind arany, ami fénylik. Ennek a mondásnak az igazsága talán sohasem volt aktuálisabb, mint napjainkban, a talmi ékszerek és a talmi tehetségek korában. Nincsenek ma már aranyemberek és talán nincsenek is már arany ékszerek se. Rezigáltan konstatálhatjuk végül, hogy csupán az aranymondások maradtak meg makulátlan tisztaságukban és fénylő ragyogásukban. (Ezekre azonban a zálogházakban semmit se adnak.) Azért ha akad is még arany ami fénylik, akkor sincs sok öröme benne a viselőjének. Erre az eredményre Kállay Jolánnak panaszos kijelentései juttattak, melyek ma délelőtti hangzottak el Horváth járásbíró szobájában.

A bájos művésznő, mint pöreiben többnyire, jelenteg is alperesként jelent meg, míg felperesként egy aradi jónévű ékszerész szerepelt, akinek képviselőtét Steinitzer Pál dr. ügyvéd helyettese látta el.

A bíró felhívására az ügyvédjelölt előadta, hogy alperes ügyfelénél több értékes ékszert vásárolt, melyek megfizetését azonban Nagy Harang nevű kereskedői és hitelezői körökben jó hírnévnek egyáltalán nem örvendő ismerősére bízta.

Erre azonban felpattant a temperamentumos művésznő:

— Már pedig ilyet ne mondjon az ügyvéd ur! Isten látja lelkemet, meg akartam fizetni ezt a pár rongyos ékszert, de ha nem volt miből. Hisz ma-holnap már száraz kenyéret kell ennom és Madame Kohutnál kell venni ruháimat — fakadt ki panaszos hangon a szerencsétlen, egykor jobb napokat látott művésznő, miközben megsuhogtatta selyem juponját és heliotrop felhőt árasztott szerteszét Justicia zord helyiségében.

A megindító panasz nem maradt hatástalan. A bíró megkísérelte kiegyeztetni a feleket, de kísérlete hajtórést szenvedett a felperesi képviselőn, aki Kállay 20 koronás részlettörlesztési ajánlatát merően visszautasította. Az alperes beismerése alapján az ügyvédjelölt marasztal ítéletet és 120 korona költségeinek megállapítását kérte.

Ezt azonban már nem bírta ki a sokat zaklatott művésznő. Felsikoltott és ajultan akart összerögni. Nikolits Döme és Simon Jenő versengve tarták ki karjaikat, a művésznő azonban láttukra meggondolta magát és ismét a bíróhoz fordult:

— Édes jó bíró uram, ugye nem fog ily rengeteg költséget megítélni. Hisz nem vagyok én Rothschild, se Vanderbilt Gladys. Még azokat is tönkretenné az ügyvéd ur, fordult szemrehányó hangon a fiatal ügyvédjelölthöz.

Horváth járásbíró határozottan méltányolta a művésznő kétségbeesítő helyzetét és a felperesi költségeknek csak egy részét ítélte meg, ami láthatólag kibekitette Kállayt, mert a tárgyalás befejezése után már derűs arccal magyarázta az ifjabb jogásznemzedék beözönlő tagjainak a gazdasági viszonyok megdrágulását, vonatkozásban a hitelezők serege által lefoglalt fizetésére.

— Higgyék meg az urak, el se tudok majd utazni, — panaszkodott mosolyogva, mire Nékeltis Döme ifjui fürgességgel ajánlotta fel a gyűjtésre való készségét, ellenben Horváth járásbíró a termet betöltő hallgatóság zugó helyeslése között jelentette ki:

— Annál jobb, szép művésznő, ha nincs pénze elutazni, legalább itt maradnak nálunk!

Schratt Katalin kegyelmelet oszt.

Egy szenzációs polgári pör aktáiból.

— Távirati tudósítás. —

Arad, január 13

A szerajevói konzuli törvényszéket a legnagyobb polgári pörök közt is párját ritkító, szenzációs pör foglalkoztatja. E pör a magasrangu, nagy szerepet játszó, világhírű nő, *Schratt Katalin*, az előkelő összeköttetéseirol hires bécsi színésznő ellen irányul.

A történet, amely a kereset alapjául szolgál, visszanyulik régi idökre, a boszniai okkupációra. Akkor történt — amint ezt a kereset részletesen elmeséli, — hogy a közös kormány nagyobb összegű szerajevói szállításokkal megbizta *Baruch József* és fia bécsi céget. A cég azonban a szállításoknál súlyos visszaéléseket követett el. Nyomára is jöttek hamarosan. Megindult az eljárás, aminek következménye az lett, hogy *Baruch Józsefet* és egyik fiát két évi várfogságra ítélték.

Mielőtt súlyos büntetésük leülését megkezdték volna — váratlan és a bünporben nagyjelentőségű fordulat történt. A bíróságnál jelentkezett *Baruch József* másik fia: *Baruch Jenő* és töredelmesen bevallotta, hogy azokat a visszaéléseket, amelyekkel édes apját és testvérét vádolják, — ő követte el. E beismerő vallomás alapján *Baruch József* és fia szabadult a büntetés alól és *Baruch Jenő* került várfogságba.

Az ügy azonban ezzel korántsem fejeződött be. A *Baruch*-család minden követ megmozgatott, hogy *Jenőt* a várfogsághól megszabadítsa.

A család befolyásos, tekintélyes ügyvédet keresett. Talált is *Altmann Ignác* dr. volt budapesti ügyvéd, felsőhábrányi, biharmegyei nagybirtokos személyében. *Altmann Ignác* dr. a *Koburg* hercegi család jogtanácsosa volt; tőle remélték, hogy ki tudja eszközölni a kegyelmelet *Baruch Jenő* számára. A megbízatást *Altmann Ignác* dr. elvállalta. Felutazott Bécsbe és két tekintélyes bécsi ügyvéddel felkereste *Schratt Katalint*, akinek — a kereset szerint — a család megbízásából átadtak 50 darab 4 ezer forint értékű 4 százalékos magyar jelzálogkötvényt, 16000 forint készpénzt és 20000 forint értékű ékszert a kegyelmelet kieszközölése honoráriumául. *Schratt Katalin* az impozáns honorárium ellenében kötelezte magát, hogy összeköttetéseit legfelső helyeken is érvényesíteni fogja *Baruch Jenő* megkegyelmeztetése érdekében.

Amint a kereset elmondja, *Schratt Katalinnak* sikerült is a kegyelmi kérvényre a nagy királyi kézjegyet megszerezni. Mindamellett a kegyelmelet kieszközölése nagy akadályokba ütközött. *Kállay Béni*, az akkori közös pénzügyminiszter ugyanis kijelentette, hogy teljes lehetlenség a büntetés elengedése.

Amig ez a huza-vona tartott, rengeteg sok idő telt el és egy szép napon *Baruch Jenő* kitöltötte büntetését. Kitöltötte anélkül, hogy a kegyelmelet megadták volna neki.

Mondani is fölösleges, hogy a történet után, a *Baruch*-céget érzékenyen érintette az az óriási honorárium, amelyet minden eredmény nélkül *Schratt Katalinnak* adott. Megpróbálják tehát pénzüket pör útján visszaszerezni.

Követelésük nemcsak *Schratt Katalin* ellen, hanem *Altmann Ignác* dr. és a két bécsi ügyvéd ellen is irányul. Mivel azonban *Altmann Ignác* dr. időközben meghalt, a keresetnek rá vonatkozó része az örökösei ellen: *Altmann Andor* és *Altmann István* biharmegyei földbirtokosok ellen irányul. A keresetet a szerajevói konzuli törvényszéknél *Baruch Jenő* utódai cég adta be 160.000 korona tőke és járulékaik iránt.

Uj emberek régi ötletek.

*

A város parlamentjéből.

Szomorú sóhajással kezd m ezt a vidámnak kinevezett karcolatot. Humoros cikket kell írni komoly közgyűlési vitaközvetésekről. Humorosat kell írni, mert így kívánja ezt a közönség. A publikumot ugyanis szörnyen elkényeztették s most már egy-egy eseményt két-három féle alakban is látni akar. Tudni kívánja: hogyan mulat például *Szathmáry Károly*, a vízművek meghosszabbított igazgatója, amikor *Somló Armin* dr. komoly képpel, de akadozó nyelvvél s benzinnel mossa a fejét. Pedig olyan nehéz valami humoros ötletet kipróbálni a városatyákból, különösen amikor *Avarffy Géza* is hiányzik, mint ma is.

Amikor a vidéki újságíró kacagtató ötleteket olvas a pesti lapok politikai karcolataiban, fölsóhaj:

— Könnyű a pesti kollégáknak. Csak le kell írni azokat a jó ötleteket, amiket a honatyák elpotyogtatnak és kész a vidám karcolat. De próbálnának meg a vidéki közgyűléseken humorizálni. Itt minden egyhangú, szárazak a beszédek . . .

A pesti újságíró pedig olvasván a vidéki lapok hosszú közgyűlési apróbetűs karcolatait, ezt mondja:

— Azoknak könnyű humorizálni. Ott az emberekből még nincs kivéve az egészséges magyar humor. Ott minden városatyá csak úgy ontja magából a humort.

Igy gondolkoznak az újságírók lent és fent. A dologban pedig az a mulatságos, hogy a karcolatok mégis megteremnek, pedig lent is fent is kevés az ötlet azokban, akiknek ajkáról a közönség folyton jó ötleteket hall — a papíronon. Így teremtik meg az újságírók a közéleti humoristákat lent és fent.

A mai közgyűlés előtt így panaszkodtak a szerkesztőségéből kirendelt okleveles karcolatokosok.

— Ne szomorkodjanak, — szolt hozzájuk *Nagy Sándor* — ma friss ötleteket kapnak a közgyűlésen. Uj emberek jönnek, a közgyűlés új tagjai.

— Az emberek újak lesznek, de az ötletek régiak maradnak.

Lássuk csak azokat az új embereket, hogyan helyezkednek el. *Szabó Zoltán* és *Tagányi Sándor* rokon mivoltukat itt se tagadják meg és egymás mellé ülnek azon a tájon, ahol hajdan a szabadelvűség egykori vezére, *Tagányi István* trónolt. *Stengl Andor* hátul szerényen vonul meg a szélső jobboldalon. *Varjassy Lajos* dr. kamarai titkár a jobb közepén helyezkedett el, míg *Pick Ernő* kereskedő *Adler Andor* kartársával a balközepén ült le. Ott volt *Lengyel Tivadar* is, aki csak nemrég maradt el a közgyűlés tanácskozásaiból. Nini, ki az a bajszatlan, fekete barkos szimpatikus fiatalember ott a szélső jobboldalon, akit még tavaly vadászónkéntes egyenruhában láttunk? A fiatal városatyá — *Krémer Alajos* — virilis jögon került a képviselőtestületbe, nagy öröme a közigazgatási

Holnap híveinek. A jobb szélsőn vonult meg *Demján Aurél* dr. rokonszenves román orvos is. Hiányzott a merkantilisták egyik erőssége, *Fuchs Ignác*.

Am ott volt *Barabás Béla*, akit most szintén az újak között említünk meg, pedig ő Aradnak mindig marad — a régi . . .

Mindenki jól eső érzéssel látta, amint belépett, amely a régi harmonikus együttműködésnek örvedetes bizonyítéka. Harsány eljen fogadta az ajtóban. *Barabás* egyenesen a szélső jobb oldalon lévő régi helyére ült.

— Én csak a régi helyemre ülök, — mondta mosolyogva és nyugodtan helyet foglalt a régi környezetben.

Ugyan szóba hozza-e *Barabás* a vesztőhelyet? — mondta *Nagy Sándor*.

— Melyik vesztőhelyet? — kérdezte a szomszédja.

— Melyiket? Hát az aradit.

— Aradon több vesztőhely van.

— Ugyan?

— Igen. Ön az egyik naponta megfordul. Ez a *Lloyd*.

Barabás régi helyéről csak egyszer mozdult el, amikor szavazás közben *Kovács Vince* felrehívta és valami tanügyi dologban faggatta.

— Az ügy *Halász* miniszteri tanácsosnál van. Többször jártam nála az ügyben, — mondta *Barabás*, de *Vince* mester nem tágitott mellöle.

— Mondom, hogy jó kezekben van *Halásznál*.

— Mit akarsz már megint Aradnak kihálasztatni? — kérdezte az éppen odaérkező *Szalai Noldi*.

Kovács Vince különben ma megegyeszer került a közhumor középpontjába. *Mandl* dr. az esetleges iskolai szerencsétlenségekről beszélt, de *Vince* kijelentette, hogy Aradon nem kell félni semmitől.

Amerikában is azt mondták s *Chikagóban* mégis több ezer gyerek elpusztult az iskolában a tüztől.

— Amerikában fából építik még a husz emeletes házakat is, — kiáltotta *Arad* jövődöbéli kulturtanácsosa általános hahota közben.

Miután nagy kegyesen megadták a messzinaiaknak az 1000 koronáskát és a *Weitzer*-utcai iskolaügyben szerencsésen leszavazták a tanácsot, meghallgatták *Steinhardt Mór* dr. világos és tömör előadását a *Weitzer* milliőről.

— Az a kérdés, a milli kból mit kapunk? — kiáltotta *Nagy Sándor*.

Azután csönd támadt, amit egy nagyon hangos csuklás zavart meg. Mindenki fölállt és nevetve tudakolták:

— Ki volt az?

Miután nem akadt gazdája a csuklásnak, *Jegessy* dr. altügyész ezt mondta:

— Bizonyosan *Thaly Kálmán* csuklott, mert most őt nagyon sokszor emlegettük.

Annak a saroknak, ahol *Jegessy* ül, még egy jó ötlete volt. Amikor arról volt szó, hogy egy nagy iskolát fognak építeni és a tanács ezt a tervezetet nem a városi mérnöki hivatalnak, hanem valaki másnak szánta, ezt a megjegyzést tették a szélső jobbon:

— Minden nagy ügyet másnak kell elvégezni. A *Weitzer*-féle milliós pört se a városi ügyész, hanem *Steinhardt* végezte el. A nagy ügyeket másnak kell elvégezni.

— Ha már minden városi nagy ügyet másnak adnak, miért nem adták oda másnak a *nagykölcson* kieszközölését is?

Bojár.

Napirend előtt napirend után.

A mai közgyűlésből.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, január 13

Az ujesztendőben az első rendes közgyűlést ma tartotta meg Aradváros törvényhatósági bizottsága Károlyi Gyula gróf főispán elnöklésével. A különböző, napirend előtti és napirenden való felszólalásokból és határozatokból legkiemelkedőbb momentumul azt kell leszögezni, hogy a közgyűlés egy fejlődésnek induló városrész segítésére sietett s elhatározta, hogy eddigi érthetetlen álláspontjával szakít s a vízvezeték kiterjesztését megkezdi. Az Ujtelepen még ez évben megindul az új indóház építése s ezt megelőzőleg a vízvezeték és a Schohne-csatorna is kiépül. Ez városfejlesztési szempontból jelentős és dicséretreméltó határozat. A többi szöveg apróbb-nagyobb detail kérdés körül hangzott el.

A főispán megnyitójában meleg szavakkal üdvözölte a törvényhatósági bizottságot s az új évben szorgalmas munkára kérte fel annak tagjait.

(Thaly üdvözlése.)

Mölek Lajos dr. tolmácsolta a közgyűlés köszönetét s egyszersmind arra kérte a főispánt, hogy ő is tanúsítson a város ügyei iránt a jövőben is olyan meleg érdeklődést mint azt eddig tette.

Mölek dr. ezuttal felhasználta az alkalmat arra, hogy a város egyik mulasztását pótolja. Thaly Kálmánt, Arad diszpolgárát tudniillik még nem üdvözölte a város a királyi kitüntetés alkalmából s így Mölek. indítványozta hogy a kuruc korszak neves buvárát, Rákóczi dicsőségének hűséges ebrentartóját köszöntse Arad a valóságos belső titkos tanácsosi méltóság elnyerésekor. Lelkes éljenzéssel fogadták el az indítványt.

(Az iskolai katasztrófák.)

A napirend előtt még Mandl Vilmos interpellálta meg a polgármestert a múlt év elején elhangzott indítványának sorsa miatt. A rémes emlékű csikágói iskola égés idején Mandl dr. azzal a kéréssel fordult a tanácshoz, vajjon az aradi iskolák megfelelnek-e a tűzbiztonság követelményeinek s kellőleg gondoskodva van-e arról, hogy tűzvesz idején a tanulók az épületekből szerencsétlenség elkerülése nélkül távozhatnak.

Kovács Vince iskolafelügyelő válaszolt Mandl kérdésére s azzal törekedett a felszólalót megnyugtanni, hogy részletesen elsorolta azokat az iskolaépületeket, melyeken két kapu van s ez által a kijáratoknál meg van akadályozva a legtöbb halált okozó torlódás. A tanítók az iskolaszék utasítására kioktatják a növendékeket az iskola épület gyors és rendben történő elhagyására.

Mandl drt azonban ez nem elégítette ki, mert ő másnemű intézkedéseket óhajtaná a tűzveszélyben keletkező pánik megakadályozására s a választ nem vette tudomásul.

Az iskolafelügyelő ama derűtséget keltő megjegyzése után, hogy Arad a közbiztonság tekintetében felette áll Csikágó fából készült felhőkarcóinak, a közgyűlés megnyugodva hallotta, hogy a gyermekek testi épségéről az iskolák minden eshetőség mellett is gondoskodnak.

(Apróbb ügyek)

Érdemleges feladatának megoldására tért ezután át a törvényhatóság s az eleje utalt tanácsai javaslatokat tárgyalta le. Egy-két felszólalással tarkítva pergett le az a két óra, mely alatt a harminckét pontból álló sorrendet elintézte a törvényhatóság. A régi szomorú tapasztalatokon okulva, tehát első sorban azt vette revízió alá, vajjon ebben az esztendőben nem kell-e valamely értékes jog megszerzése iránt intézkedni, vagy nem szünt-e meg olyan kötelezettség, mely a teherviselésen könnyít. E téren, mint a tisztí főügyész jelentése mondja,

változás nem történt s így nagy meglepetések nem érhetnek.

(Meeszlinának.)

A világot megrendítő délolaszországi katasztrófa szerencsétlenjei iránt tartozó emberbaráti és testvéri kötelességének azzal tett eleget Aradváros közönsége, hogy Lukácsy Lajos indítványára ezer korona segélyt szavazott meg, melyet a polgármester rendeltetési helyére fog juttatni.

(A gépüzemek igazgatója.)

Egy évvel ezelőtt választotta meg a törvényhatóság Szathmáry Károlyt a városi üzemek igazgatójává azzal a feltétellel, hogy csak egy évi próbaidő után véglegesíti. A tanács, az igazgató működése iránt kifejezett elismerése kíséretében javasolta a megerősítést, de csak ama feltétellel, ha Szathmáry felbontja azt a köteleket, mely őt a Czeiler és Szathmáry céghez fűzi. Félesztendei időt akart neki a tanács erre engedélyezni. A közgyűlés, Nagy Sándor dr. felszólalása következtében egy évben állapította meg azt a terminust, melyre a cégből ki kell lépnie.

(A bérföldiek.)

A kurticsi földeket névszerinti szavazással eladták, s tudomásul vették, hogy a villamos társaság teljesítette a város kívánságait s 1909-re biztosítja van a közvilágítás.

A járásbíró kártyaadóssága.

Különös kártyaparti.

— Távirati tudósítás. —

Arad, január 13.

Dobroszláv József, vármegyei aljegyző, temesvári lakost az ügyészség a btkv. 350. §-ába ütköző zsarolás vétségének kíséretével és a 261. §-ba ütköző becsületsértéssel vádolja, melyet állítólag azáltal követett el, hogy Simon Endre, temesrékási királyi járásbíró két levélben megfenyegette és kényszeríteni akarta egy kártyaadósság megfizetésére és gyalázó kifejezéseket használt leveleiben.

A kártya-affér lefolyása a következő:

Dobroszláv József, vármegyei aljegyző múlt év szeptember 16-án Temes-Rékásra rándult, ahol Simon Endre ottani királyi járásbíróval a kaszinóba mentek és gyorsan áttértek a huszonegyes nevű nemes játékra. Simon rendszeren „bank“-ot tett és a nyert, meg vesztett téteket nem fizette, hanem papírra jegyezte. A játék végén Dobroszláv határozottan állította, hogy Simon összesen 414 koronával adósa.

Szeptember hó 20-án, tehát négy nap mulva, Dobroszláv levélben szólította fel Simont, hogy nyolc nap alatt fizesse meg tartozását. Simon erre 22-én válaszolt és azt írta, hogy Dobroszláv tévedésben van. Dobroszláv újra levelet írt a járásbírónak, eljárását kvalifikálhatatlannak nevezi s kijelenti, hogy most már igenis kényszeríteni fogja minden képzelhető módon becsületbeli tartozásának kifizetésére. Az esetet be fogja jelenteni a királyi táblának, sőt ha kell, értesíti róla nejét és szüleit. Levelére választ nem kapván, érdeklődni kezdett Simon jelleme iránt és multjában kutatott. Ennek a kutatásnak volt szüleménye az a levele, melyet október 24-én adott postára és melyben tudatja, hogy tudomására jutott, hogy Simon

„kártyaadósságait másoknál sem rendezte. sőt azokat letagadta, ily eljárást tehát kvázi üzletszerűen követ, ennél fogva végtelenül sajnálja, hogy vele egy asztalhoz ült. Nem várhatja már most tőle, hogy adósságát megfizesse, de arra az előzmények után nem is reflektál“.

Simon feljelentést tett és ily előzmények után vette az ügyet a temesvári törvényszék vádtaácsa vizsgálat alá. Dobroszláv József vádlott elismerte, hogy a leveleket írta, de azokkal sértettet nem akarta megzsarolni, hisz nem is reflektál a pénzre. Annak igazolására,

hogy sértett kártyaadósságait nem szokta fizetni, sőt azokat rendszerint le is tagadta, hivatkozik Czibulka Róbert Máv. állomásfőnökre és Zimányi Endre dr. ügyvédre. A vádtaács a bizonyítás kiegészítését rendelte el.

Királysértő osztrák képviselő.

A szókimondó Silberer.

— Távirati tudósítás. —

Arad, január 13

Rendkívül érdekes jelenetek játszódtak le a bécsi tartománygyűlés mai tanácskozásain. Egy ismert keresztényszocialista képviselő, Silberer Viktor, aki egyuttal híres sportférfiu is, hosszabb beszédet mondott s abban ugyanesak éles hangon ítélkezett az aktuális események és emberek felett. Leszólta és aljas gyilkosnak nevezte Péter szerb királyt, valamint hasonló hangon nyilatkozott a híres bécsi komikusnak, Treumannak ismert kalandjai felől és a szerb trónörökös sem kímélte meg őszinte kritikájától.

A szokatlan hangú beszédről Bécsből ezeket táviratozzák:

A tartománygyűlés mai ülésén igen érdekes beszédet tartott Silberer Viktor keresztényszocialista képviselő. Silberer az osztrák sajtócenzúrával foglalkozott. A sajtócenzúrát — úgymond — Ausztriában borzasztó módon kezelik. Mig Szerbiában a mi uralkodónkat a legborzasztóbb módon szidják, addig Ausztriában a szerb urakat védelembe veszik, sőt még a színházban sincs megengedve a szerbeket vagy a bolgárokat megnevezni. Ezek indítják őt a következő kijelentésre:

— A szerb király az ő szemében nem más, mint egy aljas gyilkos!

Az elnöklő Lichtenstein herceg erre közbeszólt:

— Rendreutasítom a szónokot. Ezt nem tűrhetem.

Silberer folytatja:

— A szerb trónörökös pedig egy taknyos csirkefogó!

Általános taps és helyeslés követte e szavakat, mire az elnök újból rendreutasította a szónokot.

Silberer: A rendreutasítást kézcsókkal fogadom, de meggyőződésemem nem változtatnak.

Beszédének további folyamán Silberer megemlékezett Treuman Lajos színész esetéről. Treuman — úgymond — mikor tiltakozott le tartóztatása ellen, kijelentette, hogy ő nem rablógyilkos. Hát az lehet, hogy Treuman nem rablógyilkos, de csak azért, mert ehez valószínűleg gyáva. De ő kijelentheti, hogy Treuman egy közönséges csaló, csirkefogó, gazember. Előbb szerződést köt egy igazgatóval, felvesz 14,000 korona előleget, azután megszegi azt, másikkal szerződik, onnan is felvesz 14,000 koronát, végül pedig egy harmadiknál lép fel. Ez közönséges aljas család.

Lichtenstein herceg Silberer beszéde végén kijelentette, hogy bár ő rendreutasította a szónokot, mikor az a népjogot megsértette, most is sajnálkozásának ad kifejezést, hogy az osztrák tartománygyűlésen egy idegen uralkodót ilyen módon megsértettek.

Silberernek beszéde végén mindenki gratulált.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMA:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Othello, opera. Bemutató előadás. Bélepszünet.

Péntek: Szerelmeskedés, színmű. Bemutató előadás. (C. bérlet).

Szombat: Szerelmeskedés, színmű. (A. bérlet).
Vasárnap: Delután: Fuzsitus kisasszony, operett. Este: Sárga csikó, népszínmű. (B. bérlet).

* **Othello.** Holnap kerül színre Verdi egyik leghatalmasabb alkotása: *Othello*. Az operatársulat tagjai a legnagyobb ambícióval készültek erre az előadásra, amely az Othellónak első vidéki bemutatója lesz. A filharmonikusok közreműködésével a zenekar is tökéletes. Az új díszletek és jelmezek bizonyára hozzájárulnak az előadás sikeréhez.

* **Szerelmeskedés.** Pénteken szintén bemutató-előadás lesz. Színre kerül *Schnitzler* Arthurnak szellemes vígjátéka, a „Szerelmeskedés”. A budapesti Nemzeti Színházban nagy sikere volt az újdonságnak, s remélhető, hogy Aradon is sikere lesz, mert az egyes szerepek jó kezekben vannak. A darabot Szendrey igazgató rendezte.

* **Vasárnapi előadás.** Vasárnap délután mérsekelt helyárrakkal a *Vénleányok* című vígjáték kerül színre.

HIREK.

A WEITZER-ÖRÖKSÉG — ARADÉ.

— *Steinhardt dr. jelentése.* —

— *Az Aradi Közlöny tudósítójától.* —

Arad, január 13

Arad város abban a szerencsés helyzetben van, hogy egymillióhatszáz ezer koronát kezelhet s ennek a rengeteg vagyonnak a jövedelmeit szigorúan meghatározott és előírt célokra fordíthatja. Ezt a mai közgyűlésen tudta meg a törvényhatósági bizottság, amelynek *Steinhardt* Mór dr., a Weitzer-hagyaték ügyésze beszámolt arról, hogy megtette az utolsó intézkedéseket a bonyodalmas ügy végérvényes megoldására s tudtul adta, hogy a részint értékpapirokból, ingatlanokból álló vagyon körülbelül négy hét múlva Arad város tulajdonába átment alapítványt fog alkotni.

A Weitzer-örökség sorsáról beszélt az a terjedelmes beszámoló, melyet *Steinhardt* dr. a közgyűlés elé terjesztett s melyben pontos és okmányokkal támogatott leírását nyújtja annak a folyamatnak, mely végső eredményében abban nyer kifejezést, hogy Arad város a hagyaték ügyészenek lelkiismeretes munkája következtében az örökséggel szemben támasztott összes igényeket kielégítette, anélkül, hogy a vagyon törzsét alkotó ingatlanokat csak érintenie is kellett volna.

Körülbelül százezer korona készpénz volt Weitzer János halála után a hagyatékban található s a weldesi, hallerschlossi, bécsi házak jövedelmeinek gyümölcsötözése, az értékpapírok hozadékának felhasználásával az oldalági rokonok, de maga az örökösözvény is tekintélyes összegeket kaptak, amelyek fejében békés megegyezést kötöttek Arad városával. Ebből a jövedelemből fizeti a város azt a hatvanezer korona illetéket is, melyet az osztrák pénzügyminiszter nem ajándékozott a városnak.

Az említett ingatlanokon kívül és az értékpapírok mellett még más ingóságok is vannak a hagyatékban, melyeknek egy részét — a műbeccsel bírót, a — steier-muzeum kapja meg Weitzer János akarataiból, a többi pedig a közgyűlés mai határozata alapján *Varjassy* Lajos polgármester és *Steinhardt* dr. jelenlétében fogják értékesíteni. Az így nyert összegből még a törvényesen megítélt igények nyerne kielégítést. Készpénz tehát nem jut a városnak, de abban a helyzetben van, hogy úgy az érték-

papírokat, mint az ingatlanoknak reája jutó részét akként kamatoztathatja, hogy rövid időn belül megszerezheti például a bécsi palotának azt a negyedét is, amely nem az ő birtokába kerül s a villákat is teljesen magáénak mondhatja.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 14-én az időjárás: enyhe, elvélve csapadék.

— **Apponyi fiúmei útja.** Fiuméből jelentik: Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter a felőrai késéssel beérkezett ma dél-előtti gyorsvonattal Tóth János államtitkár és Schröder fogalmazó kíséretében Fiuméba érkezett. A nemzeti zászlókkal díszített pályaudvaron fogadására megjelentek Nákó Sándor gróf fiúmei kormányzó és Wickenburg István gróf kormányzó-helyettes vezetésével a kormányzóság, az állami hivatalok és iskolák vezetői, továbbá Vio Ferenc podeszta vezetésével a városi hivatalok fejei, valamint Zanella képviselő és az egyesületek vezetőségei. Nákó gróf kormányzó üdvözölte Apponyi minisztert, aki kijelentette, hogy szívesen jött Fiuméba és azt a reményét fejezte ki, hogy két napi tartózkodása jó hatással lesz a fiúmei tanügyekre. Vio podeszta és Zanella képviselő olasz nyelven üdvözölték, mire Apponyi megismételte válaszáat. A kíséretet kölesönös bemutatása után Apponyi Albert gróf Nákó gróffal a kormányzói palotában levő lakására hajtatott, ahonnan rövid pihenő után az állami elemi és felsőbb leányiskola, valamint a főgimnázium látogatására indult. Az iskolák látogatása közben Nákó gróf kormányzó és a megbetegedett Donáth kormányzósági tanügyi előadó helyett Wickenburg István gróf kormányzó-helyettes és nagyobb társaság kísérte a minisztert. Azután a kormányzói palotában ebéd volt.

— **Vita a Kossuth-szobor helyéről.** A Kossuth-szobor elhelyezéséről majdnem mindenkinek meg van a maga külön véleménye; egyik a városháza, másik a színház elé akarja; vannak, akik a Boros Béni-tér tengelyében az Aceev. palota elé, mások ugyancsak e tér tengelyében, de a Karolina-utca betorkolása irányában állítanák, de akadnak olyanok is, akik a Béla-térre helyezésért törnek lárdzsát. Jó szolgálatot vél teljesíteni az Aradi Mérnök és Építész Egyesület agilis vezetősége, mikor mind e vélemények megnyilatkozására alkalmat szolgáltat ama vitaestély keretében, melyet e hó 16-án (szombaton) este 6 órakor saját helyiségében rendez s arra úgy az egyesület tagjait, mint a nagyközönséget ezuttal meghívja. Először Dömötör Bertalan mérnök fogja a kérdést felolvasása keretében lehetőleg minden oldalról megvilágítani s a megoldásra néhány alternatív tervvel szolgál, azután pedig az édeklődők szólhatnak a kérdéshez s az egyesület vezetőségének örömeire szolgál, ha úgy az egyesület tagjai, mint a vendégek sorából minél többen járulnának hozzá eszméikkel a kérdés tisztázásához.

— **Lelkészcseréltetés.** Izgalmas két napja volt a debreceni ref. híveknek a vasárnap és hétfő. Ekkor töltötték be szavazás útján a Kiss Albert halálával megüresedett lelkeszi állást, amelyre hat jelölt közül szavazattöbbséggel Uray Sándor vallásnart választották meg, aki nemrég az aradi református egyházközség választására volt s aki fivére Uray József aradi kir. törvényszéki bírónak.

— **Egyetemi tanszék a léghajózásról.** Rendkívül érdekes hirt jelent egy németországi távirat. *Götting*ából jött ez a sürgöny és hírül adja, hogy az ottani egyetemen egy tanszékot nyitottak meg a léghajózásról. A sürgöny

nem árulja el, hogy ki a léghajózás első tanára, de valószínű, hogy *Zeppelin* báró legalább is diszdoktora lesz az új egyetemi tudományoknak.

— **A pápa mint alperes.** Az elhunyt szatmári püspök hagyatéki pörében tudvalevően Meszlényi Antal törvényszéki bíró a pápa ellen is igénypört indított, mert a néhai püspök végrendeletében a pápának is hagyományozott. A szatmári törvényszék ma a pápa pörére ügygondnokká Nagy Géza dr. ügyvédet nevezte ki.

— **Az Erzsébet-városrészt csatornázása.** *Zima* Tibor szóba hozta a mai közgyűlésen azt, hogy az Erzsébet-városrészt lakossága csatornázást végett kérvényt adott be a városhoz. Ezt a kérelmet még mindig nem intézték el a városházán. Kéri intézkedjenek a kérelem ügyében. *Virágh* Lajos főmérnök megnyugtató választást a közgyűlés és az interpelláló tudomásul vették.

— **Disznótör a vármegyeházán.** Lugosról írják: Különös ötlet volt Krassó-Szörény vármegye tisztikarától az a disznótör rendezése, amely tegnap folyt le a megyeházán. Az öreg vármegye, ez a nagy, komoly testület, az alkotmány eme szilárd védőbástyája, egy szép farsangi napon kirugott a hámból és olyan magyaros mulatságot rendezett, amilyent aligha produkál még egyet a farsang. A disznótörre már hetekkel ezelőtt nagyban készülődtek a vármegye urai. A vendégeket kivilágított kapu, pazar izléssel díszített lépcsőház és gyönyörű terem fogadta. A hatalmas díszteremben, ahol máskor komoly urak tanácskoznak nagy komolyan a vármegye komoly dolgairól, tegnap este a vidámság, a jókedv, a hangulat, a kedélyesség ütött tanyát. A mulatságot festői felvonulás nyitotta meg. Régi, magyaros disznótörök szokása szerint vonult fel a torra a hivatalos vendégsereg. Elöl haladt *Várad* Sándor törvényhatósági kir. főállatorvos, akinek erre az alkalomra a vágóhídi főigazgatói címet adományozta a rendezőség; utána *Tabajdy* Eoltán dr. főjegyző vezette selyemszalagokon az áldozatra szánt malacot, majd a vágóhídi állatorvosoknak megtett *Szidon* Dezső járási kir. állatorvos és *Weitzer* városi állatorvos. Aztán következett a toros vendégek festői csoportja, amelyben a vidámságtól piros arccal haladt a díszes vendégsereg. Az egész menetet az alkalmi zenekar előzte meg, melynek a hangszerei ugyancsak papírmasséből voltak, de amelynek tagjai olyan zenét adtak, hogy óriási hahota kísérte őket. A „vágóhídi főigazgató” azután, hogy az állatorvosok egészségesnek jelentették ki az ünnepi malacot, megadta az engedélyt a levágáshoz. A menet erre újra megindult és mire a termet körüljárták, már ott volt az asztalon föltálva a remekül díszített cukor-malac.

— **Nem csatornazzák az Orczy-utcat.** A mai közgyűlésen a törvényhatósági bizottság foglalkozott a jövő évi kövezési programmal s ennek keretében az Orczy-utca csatornázása körül támadt vita. A tanács, mint megirtuk, a közlekedési bizottság javaslatától eltérőleg azt proponálta, hogy ebben az évben az Orczy-utca csatornázásán ne építsen a város esővíz csatornát, mert az Újtelepen amúgy is vízvezeték kibővítés és Schohne csatorna építés válik szükségessé s haszontalanul elköltött pénz lenne, amit az említett csatornába fektetnének. *Steiner* József bizottsági tag ezzel szemben az utca nivójára való hivatkozással a csatornázás elhatározását kérte, még pedig oly formában, hogy ez 1910-re be is fejeztessék. A közgyűlés a tanács javaslatát tette magáévá a polgármester ama indokolása alapján, hogy elsősorban ott kell a városrendezésnek a polgárság segítésére sietnie, ahol a kereskedelem és ipar bonyolódik le. Azért az Orczy-utcai csatorna helyett a Vörösmarti-utcai járdát fogják szélesíteni. A kövezési program többi részleteit változatlanul fogadták el.

— **A ravatalon felébredt házaspár.** Püspök-ladányból írják ezt a csodálatos történetet: Szabo Imre és felesége Rábar-Julia, akik a Középhát pusztán laktak, egy kis szénhez jutottak, s jól befűtöttek. A kályha csövét azonban rongyokkal dugták be, hogy a meleg ki ne menjen. A visszatorított füst és gáz aztán a szobába csapódott, s a házaspárt reggel a szomszédok élettelenül találták. Mindenki azt hitte, hogy a házaspár meghalt. Ertesítették a püspök-ladányi előljáróságot, mely kiküldte a halottkémet a tanyára. Ez a beállott halált konstataulta és megadta a temetési engedélyt. A két halottnak vélt embert a rokonság meg-síratta, koporsóba tette, s ravatalra helyezte. Epen le akarták szegezni a koporsót, amikor rémületes jelenet következett. A két koporsóban nyugvó „halott” megmozdult, bágyadtan felnyitotta a szemét és felült a koporsóban. A bentlevők riadt sikoltozással rohantak ki a szobából, hirt adni a rémes esetről a tanya-belieknek. Csakhamar orvost hívtak Püspök-ladányból, aki konstataulta, hogy a házaspár valóban él, de hosszabb időre lesz szüksége, míg kiheveri a szén-gáz okozta mérgezést és a koporsóban való felébredés rémületes izgalma.

— **Leányból borbélyinas.** Egy budapesti borbély elhatározta, hogy a leányból borbélyt nevel s az ipartörvény értelmében mint borbélyinast akarta szerződtetni. A borbély ipartestület azonban a szerződtetést megtagadta. A leány apja ez ellen a IV. kerületi előljárósághoz, mint az ipartestület működése fölött felügyeletet gyakorló elsőfoku hatósághoz felebbezett. Az előljáróság az ipartestület felfogásával szemben kimondotta, hogy sem elvi, sem köz-erkölcsi akadálya nincsen annak, hogy a nő borbély lehessen és kötelezte az ipartestületet, hogy a leányt szerződtesse.

— **Egy volt képviselő tragédiája.** Szegedről jelentik: A szegedi királyi törvényszék telek-könyvi osztályán izgalmas jelenet folyt le hét-főn délelőtt. Polczner Jenő törvényszéki bíró, volt országgyűlési képviselő már régebb idő óta idegbajban szenved. Ennek ellenére a törődött, öregember följárt hivatalába s szorgalmasan végezte teendőit. Hét-főn délelőtt a városháza épén egy nagyobb pörét tárgyalta, amikor nagy erővel tört ki rajta az idegbaj. A tárgyaláson az egyik városi alügyész és egy ügyvéd volt jelen. Az alügyész előterjesztette a város keresetét, amit Polczner egy ideig érdeklődéssel hallgatott, majd hirtelen fölugrott íróasztala mellől s ideges, nagy léptekkel kezdett le, s föl járni a szobában. Mikor az alügyész a követelés felsorolásába kezdett, Polczner közbeszólt:

— A váltójog alapján be kell venni a keresetbe 1200 korona vízdíjat is.

Az alügyész meglepődve kérdezte Polcznertől:

— Mit mond, bíró ur?

Polczner erre valósággal kikelt magából. Izgatottan kiáltott az alügyészre:

— Hallgasson. En követelem, hogy bevétessék az 1200 korona vízdíj.

Az alügyész és az ügyvéd rögtön tisztában volt, hogy az ősz bírót régi idegbaja vette elő. Csittítani kezdték s az alügyész kijelentette:

— Igaza van a bíró urnak. Vegyük be a vízdíjat is.

Közben az alügyész észrevétlenül kiment s megtelefonozta Polczner családjának a történeteket. A család nyomban kocsin sietett a törvényszék elé.

Az alügyész látszólagos beleegyezése lecsillapította kissé Polcznert. Az izgalmas eset hírére több bíró és ügyvéd sietett be a telek-könyvi hivatalba s azon tanácskoztak, mint távolítsák el a még mindig izgatott embert. Az alügyésznek jó gondolata támadt. Órájára tekintett s a következő előterjesztést tette:

— Indítványozom, hogy a tárgyalás folytatását halasszuk délutánra, mert már elmúlt tizenkét óra.

Pedig csak kilenc óra múlt el néhány perccel.

Polczner elővette az óráját.

— Igaza van ügyész urnak. Már dél van, menjünk haza. Majd délután folytatjuk.

Ekkor már az aggódó családtagok is megérkeztek s elszállították Polcznert.

Az ősz bírót a közeli hetekben akarták kinevezni táblai bírónak.

— **Kigyuladt gyorsvonat.** Nagyváradról jelentik: Tegnap a nagyvárad—budapesti gyorsvonat utasainak rémes kalandban volt részük. A vonat egyik hatalmas, Pullmann kocsijának tengelye Püspöki állomásnál túl a nagy surlódástól kigyuladt. Hatalmas lángoszlopok törtek elő a kocsik tengelyéből, amelyek rémesen világítottak be az est sötétjébe. A vonatot azonban megállítani nem lehetett, mert hiszen nyílt pályán úgy sem lehetett volna a bajon segíteni. A legnagyobb gyorsasággal robogott tovább az égő vonat, a kerekek borzasztóan nyikorogtak, sipoltak és a lángok mind hatalmasabbá váltak. Leírhatatlan volt az a pánik, amelyet az égő vonat utasai öt perc alatt átéltek, míg a gyorsvonat a nagyvárad pályaudvarra ért. Itt, alighogy megállott a vonat, szinte egymás hátán menekültek ki az égő kocsiból az utasok. A kocsit természetesen azonnal lekapcsolták és a tüzet csakhamar elfojtották. Az utasok ezuttal is a halál torkából menekültek meg, mert ha csak még néhány percig tart az utazás, mindnyájan menthetetlenül odavesznek.

— **Elzúllott aradmegyei leány.** Budapestről jelentik: A rendőrség egy fiatal leányt nyomoz, aki meglopta házigazdáját. A tolvaj leány Sinsberg Margit Mária talpasi (aradmegyei illetőségű) tizenkilencéves könyvelőnő, aki lopásért már büntetve volt. A könyvelőnő Ardell Ferenc hivatalnok Szövetség-utca 9. számú lakásán lakott albérletben. A minap, amikor házigazdája nem volt otthon, feltörte a szekrényeket s ellopott 10 darab Erzsébet-szanatórium sorsjegyet, három aranygyűrűt és két takarékpénztári könyvet. Ardell Ferenc és Terez névre kiállítva. A takarékpénztári könyvek alapján 130 koronát kivett és megszökött. A tolvaj könyvelőnőt a rendőrség nyomozza.

— **Meggyilkolt lelencgyermek.** Debrecenből írják: Borzalmas gyilkosság történt a napokban Hajdusoboszlón, amely ma került napvilágra. Egy lelencgyermeket halva, gyilkos kezektől megfojtva találtak meg a gondozója lakásán. A gyilkosság miatt az egész községben óriási nagy az izgalom. A nép valósággal lázong, mivel akadtak olyanok, akik a rituális gyilkosság ostoba vádját terjesztették közöttük.

Tegnap reggel halva találták Varga József egy éves lelenc-gyermeket, gondozója, Róth Ignác lakásán. Alighogy az asszony bejelentette a halálozást, az emberek gyilkossággal gyanúsították meg Róth Ignácét. Egy névtelen feljelentés folytán két hatósági orvos azonnal vizsgálatot tartott az asszonynál és megállapították, hogy a szerencsétlen gyermeket csakugyan megfojtották. A gyanu rögtön Róth Ignácé ellen irányult, akit kegyetlen teremtésnek ismernek az egész városban. Azonnal tartóztatták tehát az asszonyt, aki tagadja tettét. Tegnap Horváth Arthur dr. törvényszéki orvos is kiutazott Hajdusoboszlóra, hogy a boncolást megejtse. A hajdusoboszlói csendőrség a gyilkosság ügyében legerélyesebben folytatja a nyomozást, amely rövid időn belül még több bizonyítékot fog találni. Hogy miért gyilkolta meg az elvetemült asszony a kis lelenc-gyermeket, azt még nem lehet tudni. A kegyetlen asszonyt holnap szállítják be a debreceni ügyészség fogházába.

— **Newyorki közbiztonság.** Budapestről jelentik: Néhány nappal ezelőtt Newyork állam ujonnan választott kongresszusában egy képviselő szóvá tette, hogy Newyorkban egyenesen ijesztők a közbiztonsági állapotok. Az ellenzéknek ez a félelmetes tagja támadta első sorban a rendőrfőnököt, azután adatokkal bizonyította, hogy a newyorkiaknak örökös rettegésben kell élniök. Az utóbbi három év alatt Newyork városban 245.000 személyt tartóztattak le, akik közül 140.000-et el is ítéltek a bíróságok. A legtöbb büntetett a Newyorkba bevándorolt olaszok követték el, még pedig a „Fekete kéz társaságának” tagjai. A Fekete kéz az utolsó három esztendő leforgása alatt nem kevesebb, mint negyvennégy bomba-

merényletet követett el, amelyek egész sereg ember életét oltották ki. Ugyanezen három év alatt a rablógyilkosságok száma is megnövekedett, anélkül, hogy a rendőrség ki tudta volna a tetteseket nyomozni.

— **Likör aromák** kitűnő likörök előállítására; — házilag — Vojtek és Weiszlál. — 17.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Bűnpör a világozi bíróválasztás miatt.** Emlekezetes, hogy a világozi bíróválasztás miatt bűnvizsgálat indult meg Kure János kovászinczi lelkész és társai ellen hatóság elleni erőszak büntette miatt, mert erőszakkal behatolni akartak a község-háza épületébe, hogy a bíróválasztást megakadályozzák. Ebben az ügyben, miután a törvényszék vádtanácsa jogerősen vád alá helyezte a vádlottakat, e hónap 16-án, szombaton lesz a főtárgyalás az aradi törvényszéknél.

§ **Mi az uzsora?** Érdekes elvi jelentőségű döntést hozott ma a nagyvárad törvényszék büntető tanácsa egy aradmegyei uzsoraügyből kifolyólag. Kurtág Herman agrisi kereskedőhöz elment a tavasszal Hárkolyán Pál odaváló eséplőgép tulajdonos és eladta, hogy pénzre van szüksége, hajlandó volna tehát a eséplőgépjével nyáron szerzendő 60 métermáza búzát eladni, ha öt pénz-zavarából kimentené és neki 624 koronát adna. Kurtág az üzletbe belement annál is inkább, mivel a buza már akkor is 17 koronát ért meg mázsánként, tehát a 60 mázsa mintegy 1080 koronát. Hárkolyán eleinte szállította is a búzát, de miután már 19 métermázsát szállított, időközben a buza ára is fel-szökött. Ugy igyekezett tehát kötelezettsége alul szabadulni, hogy Kurtág Hermant uzsora miatt feljelentette. Kurtágot vád alá is helyezték és ma tartotta meg a főtárgyalást a nagyvárad törvényszék Korn Lajos elnöke alatt. A tárgyalás folyamán a bíróság magáévá tette a védő jogi álláspontját, hogy mivel Hárkolyán olyan árut adott el, amely még az üzlet megkötésekor nem volt birtokában és ezt, hogy kötelezettségének eleget tehessen, neki magának is be kellett szereznie, ennél fogva ez szállítványozási és így kereskedelmi ügylet, tehát uzsorának nem tekinthető. A bíróság ezen az alapon a vádlottat felmentette. Az ügyész felebbezett.

§ **Egy válópör titkai** címen megírtuk, hogy az aradi ügyvédi kamara fegyelmi választmánya Schmidt Sándor dr. aradi ügyvédet 200 koronára büntette, mert egy urinőről a válóperéből kifolyólag cikket írt. Most alkalmunk van közölni a kamara vád alá helyező határozatának indoklásából a következő részt, amely más értelmezését adja a dolognak, mint a mi cikkünk. „A fegyelmi bírósághoz beérkezett bűnügyi iratok szerint — mondja a határozat — megállapítást nyert azon körülmény, hogy panaszlott ügyvéd 1908. március 23-án az aradi „Függetlenség”-ben cikket írt, melyben H. B.-né és férje közötti viszonyt az utóbb nevezett nőt illetőleg oly módon tárgyalta, hogy róla a legmeggyalázóbb módon nyilatkozott, olyképpen, hogy a cikkben jellemzett nőben többen ráismertek H. B.-nére. Kétségtelenül megállapítást nyert azon körülmény is, hogy panaszlott a cikket oly célzattal írta, hogy ezáltal a H. B. részéről neje ellen megindított válóperben hangulat keltsék. Schmidt Sándor perbeli ellenfelét hírlapi cikkben meghurcolta és félreérthetetlen célzattal olyan eljárást követett el, mely az ügyvédi kar becsületét és tekintélyét is sérti.”

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 13.

Lanyha. Malmok tartózkodók. 5—10 fillérrel olcsóbb árak. Amerika 1-el olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Dél zárlat	2 órai zárlat
Buza áprilisra ...	12.66—12.67	12.59—12.60
Tengeri májusra ...	7.26—7.27	7.21—7.22
Ross áprilisra ...	10.08—10.09	10.02—10.03
Zab áprilisra ...	8.52—8.53	8.50—8.51
Buza 1909 októberre ...	10.74—10.79	10.70—10.71
Ross októberre ...	9.08—9.09	8.99—9.—

Braun Gusztáv

asztalos, ARAD, Vörösmarthy-utca 3. szám.

Készít irodai, üzleti és bútorterendezéseket a legjutányosabb árakon. 311

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény 627.50
Magyar hitelrészvény 72.50

Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

— Január 13. —

Magyar elsőrendű: Ög nehéz páronként 400 kilogrammon feletti súlyban — fillérig; közép páronként 400—40 kilogrammik terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon feletti súlyban 120—122 fillérig; fiatal közép páronként 320—320 kilogrammik terjedő súlyban 12—123 fillérig; könnyű páronként 230 kilogrammig terjedő súlyban 22—123 fillérig.

Szerelvények: Nehéz páronként 260 kilogrammon feletti súlyban — fillérig; közép páronként 24—60 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammik terjedő súlyban — fillérig.

Sertéslétszám: Január hó 10. napján volt készlet 23.057 darab, január 10. napján folhajtatott 227 darab, január 10. napján elszállított 640 darab, január 10. napjára maradt készletben 23.214 darab.

A hízott se ten üzlet irányzata: csendes.

Angol-kór.

Ama kiváló és koncentrált táplálék, amely a SCOTT-féle Emulsio-ban foglaltatik, táplálja a csontokat s azokat keményekké és egyenesekké teszi. E szer hatása alatt a csontokat körülvevő hus egészséges és szilárd lesz.

Az általános egészség a

SCOTT-féle Emulsio

hatása alatt rohamosan javul és az angolkóros gyermekek éppoly rózsás és viruló arcszint kapnak, mint az egészségesek. Az orvosok állandóan ajánlják a

SCOTT-féle Emulsio

használatát. 6091

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.
Kapható minden gyógyszertárban.

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kerjük figyelembe venni.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1909. évi január hó 14-én:

C) bérlet. C) bérlet.

Itt először:

Othello.

Nagy opera négy felvonásban. Irta: Arrigo Boito. Fordította: D. Radó Antal. Zenéjét szerzette: Verdi József.

SZEMÉLYEK:

Othello	Ferari A.	Lo'ovicó	Hunyady J.
Jago	Ladislav J.	D-ademóna	Wlassák V.
Ca-szó	Faludy K.	Emília	Zalay Margit.

Kézdete este 7 és fél órakor.

NYILTTÉR.*

Óvás!

Saját érdekében figyelmeztetek mindenkit, hogy nőmnek, szül. Frankó Helénnek, nevemben semminemű árut, vagy pénzt ne hitelezzen, mert érte fizetési kötelezettséget egyáltalán nem vállalok.

Borossebes, 1909. január 13.

Biró András,
cipészemester.

* Az ezen napon alatt közzétettéért nem vállal felelőséget.

Limbeck János és fia

Első magy. kir. szab. örökösös-gyára és temetőrendező intézetében.

Arad, színház-épület Varosi és megyei telefon: 9.

Alulírottak fájdalomtól megtört szívvel tudatják a forrón szeretett és felejthetetlen jó édes anya, anyós, testvér, nagynéne és rokon

Özv. Nádler Nándorné

szül. Dittmann Saroltának,

folyó évi január hó 13-án délelőtt 9 órakor, életének 71-ik évében, rövid szenvedés után történt jobblétre szenderültét.

A boldogult földi maradványai január hó 14-én délután 3 órakor fognak Örczy-utca 21-ik számú házában az ág. hitv. ev. szertartás szerint tartandó ima után megáldatni és a felső temetőben örök nyugalomra tétetni.

Aldás emlékére!

519

Arad, 1909. évi január hó 13-án.

Zinner Béáné, szül. Nádler Gizella, leánya. Zinner Béla, neje. Özv. Elszöner Ferencné szül. Dittmann Klementina, Dittmann Emília, nővérei. Özv. Tornócs Györgyné szül. Elszöner Emília, Joanovits Sándorné szül. Dittmann Katica, unokahugai. Zinner Viktor és neje, rokonai.

Özv. Voigt Hermanné szül. Kavnai Bochtánovics Blanka, a maga, úgy az alulírottak, valamint számos rokon, ismerős és barátai nevében is, mélyen megtört szívvel jelenti felejthetlen férjének, illetve édes-anya, após, nagyanya, testvér, sógor és barát

Voigt Hermann

birtokosnak

folyó évi január hó 12-én, délelőtt 10 órakor, életének 74-ik s boldog házasságuk 25-ik évében, a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai folyó hó 14-én, délután 3 órakor fognak saját házából, ágost. hitvallásu ev. szertartás szerint tartandó ima után a helybeli temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Aldás és béke poraira!

Kovaszinc, 1909. január 12-én. 520

Özv. Rittner Rudolfiné szül. Voigt Mártha, Kavnai Bochtánovics Béláné szül. Voigt Eleonóra és gyermekei, gyermekei és unokái.

Ceulak Károly és fia első temetés-rendező intézete
Arad, Szabadságtér 20.

A görög keleti szerb és román

igen tisztelt vendégeimnek, ismerőseimnek és jóbarátainknak ezúton kívánok

boldog új esztendőt.

Tessits Sándor,

Az „Arany Szarvas“ vendéglőse.

Bocskó-utca 3. sz.

518

A „Fehér Kezsi“ télikertjében
csüörtökön, folyó hó 14-én

hangversenyt

tart

Erdéli Géza

világhírű tilinkóművész, vonós négyes kísérettel.

Műsor:

1. a) Koncert-polka M.-Bruch-tól.
b) Alegreta,
c) Andante.trio,
d) Kádás finale
2. Rákóczi ábránd: Popper-től.
3. Madár-keringő: Schopen-től.
4. Kolmidrei: Bruch-tól.
5. Román-táncok: Diniku-tól.
6. Kuruc-dal: egyveleg, Bocho-tól.
7. Orosz adagio: Rubinstein-től.

521

Közreműködnek:

Neufelsz, a leghíresebb spiritiszta, a legmodernebb ihazontizmus, továbbá Kumberland világhírű jósnő.

Kézdete pont 8 órakor.

Belépti-díj 1 kor., család-jegy 4 személyig 3 kor.

Mindenkinek

ingyen

megküldjük, ha azt levelező-lapon, kerik díszes 54x76 cm. nagyságu

színes fali

lapnaptárunkat

amely h vataloknak és irodaknak nélkülözhetetlen

186 - 19 9. sz.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy a m. kir. honvédelmi miniszterium által elre delt lóosztályozás a folyó évben április hó 19-én és 20-ik napján fog megtartatni és pedig annak, hogy április hó 19-én a belváros, Sarkad és az Erzsébet-város részeken levő lovak, április hó 20-án pedig Gáj, Sága külvárosokban és a tanyákon található lovak lesznek a nagyvásártéren működő vegyes bizottság elé vezetendők.

Arad szab. kir. város tanácsának 1909. évi január hó 9-én tartott üléséből.

A városi tanács

BOZSIK ERNŐ :: KÉPESITETT ::
KOMÜVESMESTER

építési irodája

B. Választó-utca 22. szám.

... kell London. Nem kell Páris. Nem kell Bécs. Nem kell Budapest.

Aradon is lehet kapni!

A legkényesebb igényeknek is megfelelő mártás után!

CIPŐKET

urak és hölgyek részére

SEELINGER UTÓDA

orthopéd és divat cipészüzlő

ARAD, Szabadság-tér 4. szám

Bülső különös figyelmébe ajánlom orthopéd- cipészüzlőmet, melyek megrövidítik a lábfej fejlődését, Gyermkeknek, ugyancsak felnőtteknek nagy sikerrel eredményeket értenek el, amit számos ellátásom tanúsít. Készítek a valódi amerikai for- májú cipőket meg nem különbözothető tartós orvosi cipőket. B. megrendeléseiket várva töljék meg rendeléseiket.

SEELINGER UTÓDA 320

Brecska Károly

Utámlal cipész tanfolyam szaktanítója.

7-1909. sz.

Árlejtsési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazda- sági széke a város közönsége rés- szére 1909. évben szükséges tölgyfa anyagok szállítása iránt folyó évi január hó 18-án é. e 10 órakor árlejtsést tart.

Kikialtási ár: árjegyzék szerint. Bátorpénzzel leteendő 200 kor. készpénzben vagy elfogadható érteklapirókban a városi pénztárban.

Az árlejtsésen csakis írásbeli ajánlatokkal lehet résztvenni.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtsés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vé- tetnek figyelembe, ha azokhoz a bá- nompénz mellékelve van s ha az ajánlattevő kijelenti, hogy az ár- lejtsési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtsési feltételek a 104. számu szobában az árlejtsést meg- előzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazda- sági sz. kének 1909. évi hó 11-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

23523-1908. kh.

Hirdetmény.

Vulcu J. Maxim aradi lakos Miksa u 2-3. sz. a. telkén egy tüzi- fakeskedés és egy villanymotor- ral hajtott fafűrészelő és egy ha- sítógép felállítására telepenge- dély iránt folyamodván, az 1884. évi XVII. t.-cz. 27. §-a értelmé- ben a telep helyszín tárgyalására

határidőül folyó évi január hó 15. d. u. 3 órája kitűzetik, a melyre az érdekeltek ezuton is meghívotnak azon észrevétellel, hogy a telep helyszini és tervrajza, valamint az üzem módjának leírása a kapitányi hivatal iparügyi osztályánál folyó évi január hó 15-ig, mindenkor a hivatalos órák alatt betekinthe- tők s a netáni észrevételek írásban ugyanott, előszóval pedig a hely- szini tárgyalás alkalmával megte- hetők, mert a mennyiben ilyenek nem emlittetnének, s ha köztekin- tetek gátlólag fel nem merülend- nek, a telep engedély az idézett törvény 80. §-a rendelkezéséhez képest ki fog adatni.

Arad, 1909. évi január hó 5.

Sariot, főkapitány.

Magyar kir. Államvasutak.

Téli menetrend.

Érvényes 1908. évi október hó 1-től.

Table: Arad-Budapest. Station: Arad. Columns: Állomás, Sáv. I-II, Gyv. I-II, Sáv. I-III, Gyv. I-III, Tüves I-II, Sáv. I-III. Rows: Arad, Sofronya, Kurtics, Lökösháza, Bánhidí major, Országút, Kétegyháza, Kigyós, Békés-Csaba, Békés-Földvár, Mezőberény, Gyoma, Mezőtar, Pusztá-Pó, Szajel, Szekes, Ujzásás, Tápló-Györgye, Tápló-Szele, Nagy-Káta, Tápló-Szeceő, Süly-Sáp, Mende, Gyömrő, Maglód, Rákos, Kóbánya fel. p. n., Budapest k. p. u.

Table: Budapest-Arad. Station: Budapest kpu. Columns: Állomás, Tv. sz., Gyv. I-II, Sáv. I-II, Gyv. I-III, Sáv. I-III. Rows: Budapest kpu., Kóbánya felső p. n., Rákos, Maglód, Gyömrő, Mende, Süly-Sáp, Tápló-Szeceő, Nagy-Káta, Tápló-Szele, Tápló-Györgye, Ujzásás, Szekes, Szajel, Pusztá-Tenyő, Pusztá-Pó, Mezőtar, Gyoma, Mezőberény, Békés-Földvár, Békés-Csaba, Kigyós, Kétegyháza, Országút, Bánhidí major, Lökösháza, Kurtics, Sofronya, Arad.

Table: Arad-Tévis. Columns: Állomás, Gyv., Sv., Sv., Gyv., Sv., Tüves. Rows: Arad, Glogovác, Csicsér, Gyorskút Mész, O-Paulis, Paulis, Baracska, M-Rada, Milova-O, Konop, Berzova, Soborsin, Zam, Mar-illye, Déva, Piski, Szintváros, Alvincs, Gy-Ráth, Tévis.

Table: Tévis-Arad. Columns: Állomás, Sv., Gyv., Sv., Gyv., Sv., Vv., Vv. Rows: Tévis ind., Gy-Ráth, Alvincs, Szintváros, Piski, Déva, M-illye, Zam, Soborsin, Berzova, Konop, Milova-O, M-Rada, Baracska, Paulis, O-Paulis, Gyorskút Mész, Mandriák, Glogovác, Arad.

Table: Arad-Temesvár-Józsefváros. Columns: Állomás, Sv., Sv., Vv., Sv. Rows: Arad, Uj-Arad, Németh-Ságh, Vinga, Orsolyfalva, Merczifalva, Szt.-András, Temesvár-Jv., Temesvár-Józsefváros-Arad, Temesvár-Jv., Szt.-András, Merczifalva, Orsolyfalva, Vinga, Németh-Ságh, Uj-Arad, Arad.

(Utányomás nem díjartatik.)

APRO HIRDETÉSEK.

AKINEK

ismerettség eljari.

hasastársa, zsevelőre, ismétvételre, könyvelőre, jegédre, spánra, gazdaságiisre, arlóra, csellőre, arlérsre,

kulcsarra, gazdasszonyra, szakácsnőre, szobaleányra, hási-vagy, irodaszolgára, pénzbeszedőre, hásmesterre, stb.-re van szüksége.

AKI

eladni kíván

esetort, songorát, bori, gyümölcsöt, gabonát,

üzletet, műhelyt, lakást stb. vagy

AKI

eladásokat vétel vagy bérbevételei máj (lából) keresel

AKI

valamely állást betölteni kíván, legbizte- sabbaz ér csóit, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetései

rovatait használja.

Kisebb ház

nagy telekkel a Boros Béni-tér, Szabadság-tér, Andrassy-ut vagy annak közelében megvé- telre kerestetik. Ajánla- tokat „Nagy telek“ jellegével a kiadóhivatal továbbít.

Rongált dobozu levélpapírokat,

minden elfogadható árban árusítok ki. Üzleti könyvek gyári raktára. Alkalmi vételek könyvek és hang- jegyekben. Játékkártyák árusítása. Kerpel Izsó könyv-, zenemű- és papirkereskedése, kölcsönkönyv- tára és zeneműkölcsonző intézete, Aradon. 262

Jóforgalmu vegyeskereskedés

minden jogokkal betegség miatt eladó. Hoffmann, Kossuth-utca 86. sz. 418

Intelligens hölgyek

kik írásbeli munkához is értenek, egy előkelő könyvkereskedésbe felvétetnek írásbeli ajánlatokat a kiadóhivatal közvetit. Ugyanott egy villanyluster íróasztal megvé- telre kerestetik. 178

Mérlegképes könyvelő

hosszu gyakorlattal, elvállal res- tánciáknak a feldolgozását, mér- legkészítést vagy más szakmabeli munkákat, esetleg állandó mellék- foglalkozást mérsékelt díjazás mellett. Szives meghívásokat S. U. 6282. jelige alatt továbbit a ki- adóhivatal. 416

Eladó házak

Flórlán-utca 7. számú és Mikes Kelemen-utca 3. számú. Bővebbet ugyanott. 518

Becher és Kildesheim-féle

világhírű pénzszekrények csakis Pollák Arnold szállítónál kaphatók Arad, Petöfi-utca 175

Tolnai Világlapja

bérletben és számonként, házhoz szállitva eredeti árban. Usszes kedvezmények. Mutatványszám in- gyen. Divatlapok! Folyóiratok! 100 000 kötetes kölcsönkönyvtár. Krausz Paulin Színházépület. Tele- fon szám 511. 291

Megérkeztek a téli divat újdonságok!

Brunner Béla

uri divat és különlegességek üzlete

Arad, Szabadság-tér 20.

(Ferry-utca sarok, gróf Nádasdy-palota.)

Ajánlja dusan felszerelt árurak- lárát, hol a legszebb és legdivato- sabb kalapok, ingek, gallérok, kszelők, nyakkendők, keztyük, zseb- kendők, harisnyák, sétabotok és szőernyők, stb. kaphatók.

Nagy választék férfi sport és gyermek sapkákbán!

Divatújdonság francia és olasz illatszer különlegességekben.

Kameril J. pécsi keztyűgyár főraktára.

Olasz árak. Ponton kiszolgálás. Vidéki megrendelések azonnal esztőzöltetnek.

Panker F. Viktor

mű- és építő-lakatos Arad, Fácán-utca 6. sz.

Készit takaréktűzhelyeket, str és tolyosó kerítések, épület vasalások, görredőnyök espellenszők, vas-ágyak, korti székek, pa- dok, asztalok tömör vasból, valamint mind a szakmába vágó munkák a legolcsóbb árak mellett.

Épület szarítására vastasarak kaphaták. Vidéki megrendelések pontosan és gyor- san esztőzöltetnek. Nagy választék sirketítés mintákból ter- nezesetes nagyságban. — A minták me- xszinthezők a műhelytelepen.

Kiadó uri lakás.

Szabadság-tér 3. sz. ház II. emeletén hat szoba, elő- szoba, fürdőszoba, konyha, kamra és eselészobából álló lakás kiadó.

A lakás teljesen renovála- tik, bérliő ez alkalommal való kívánságai a lehetőséghez ké- pest figyelembe vétetnek.

Esetleg 3 udvari szo- bával a lakás megna- gyobbitható.

Bővebbet Fodor és Reisinger mérnökök irodájában.

„MOLLY“ törvényesen védve a jelenkor legjobb kézfínomítója. TAGADHATATLAN, hogy a teljes szépség egyik főkéllé e a szép kéz, amit most már könnyen elérhetünk a „MOLLY“ használatával, miután ezen kitűnő hatásu és teljesen ártalmatlan szer még a leg- elhanyagoltabb kezét is háromszori bedörzsölés után bársony simává és habfehérré teszi. Egy üveg ára: 1 korona. Kapható: Vöröskereszt Drogéria ARAD, Weitzer János-utca 2. Városi és megyei telefon 455.